

ek

szterelnök
nál

EST. szeptem-
órákor Tata-
nájába érke-
nu Cesianu pá-
megyei prefek-
relnök 12 óra-
ment, ahoj
lélután hosszú
alkodónál. Az
Poisor-kastély-
táezet (Oficijul
tartott ülést

össze
ottság

ember 14. Ma
falér elnöke é-
glalóbizottsága.
nosky táborno-
kérdésében. En-
után a hamisi-
kihallgatva a
és tisztviselőit,
Zeletky-ügy

tek egy
t Bécsben

Katonai bíróság
mondotta ki és
berger nemzeti
örzsörmestert,
h az uccai járó-
ládókat tobo-
nceár hivatal
szvétre és a
díjtotta.

agitációt
a Francia-
n

Moszkvában
szekelője fer-
caországi bal-
etekhez, amely
szóltja fel a
hogy minél na-
sen megkezdhes
a burzsoázia
s kibocsátását
amikor Genf-
g erőfeszítése
vetségbe való
urcsálják.

esület ezton
és évi közgyűr
sárnap délelőtt
Ajalea Mareshal
egében. A köz-
szá yok jelen-
adása és az új
szerepének
a közgyűlés

A vezetőség

aresti árumin-
tervezett bu-
lyet a Károly
közbejött ce-
20-ra halasz-
oly-parkot er-
en átrendezték
ni és ipari
befejezték. A
mlétében szept-
rákor nyitják

Lapkiadó Rt.
on L. Pop 10.

Taxa postală plătită în num. No. 224718/929. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél-évre 600, egészévre 1200 lei. Külföldre: Havonta 2, negyedévre 6, fél-évre 12, egészévre 20 dollár. Hirdetések díjazás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bántági zsidóság egyetlen politikai napilapja. Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ROMANIA-POSTA

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmentellen leveleket nem fogadunk el. — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámbor Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hát-szei Ernő, Strada Matei Milo 5. Vasárnap, 1934. szept. 16. 5665. EV. XVII. EVF. TISR 7. 208. SZÁM.

Fegyvert buza helyett

Kína kormányja tavaly telekürül e a világot, hogy mekkora nyomor tizedli az országot. A kínai propaganda véres színekkel vázolta fel a nép inségét. A szárazság következtében a rizs egész országgrészeken elpusztult, az emberek éhségben halnak meg, járvány is gyilkolja az embereket, az ől kell taranni, hogy szá- pora népesedési vidékek ki fognak pusztulni, a kultúremberiség saját érdekében teszi, ha segít, mert az epidémia elé nem lehet határokat felállítani.

A kínai kormány tehát kölcsönt kért és kérte elsősorban Amerikától, amely minden krízise és egyéb baja ellenére is leginkább van abban a helyzetben, hogy kölcsönözzen. Amerikai bizottságok járták be Kínának süjtött területét és meggyőződtek arról, hogy a lakosság valóban éhez és pusztul, gyors segítségre van tehát szükség.

Az Egyesült Államok tízmillió dollárt kölcsönzött a kínai kormánynak, azzal a kikötéssel persze, hogy búzát fognak vásárolni ezen a pénzen, akár Kanadából, akár az Unió gabonatermő országából, de felétén búzát, mert csak kenyérré lehet gátat vetni nagy területek pusztulásának.

Amikor a kölcsönt folyósították, megszűnt a nagy propaganda-írás és a kínaiak nem hallgattak többet magukról.

Most aztán megint halunak róluk, de ezúttal nem ők maguk beszélnek, hanem beszél a washingtoni fegyverkezési vizsgálóbizottság elnöke, Ney ezredes, aki kijelentette a bizottság elől a szomorú és megdöbbentő tény, hogy Kína az Egyesült Államok által 1933-ban amerikai buza vásárlására kiutalt hatalmas kölcsön nem használta fel gabonavásárlásra, hanem repülőgépeket és ágyukat vásárolt.

A kínai kormány tehát szemében kaptak könnyekkel nézi százezrek pusztulását, holott gabonát vásárolhatott volna, hogy élhessenek. De a kért tízmillió dollárt ettől repülőgépeket és ágyukat venni. Nyilván, hogy saját pozícióját tartsa.

Ime az ősi kínai erény, amely jótányival sem különb a modern Európa erényeinél.

Lengyelország fasizálódása

Lengyelország a háboru utáni államalakulások közül kétségtelenül a leghatalmasabb.

Lakójának száma annyi, mint Franciaországé.

A fiatal államban erőteljes nacionalista kormány vette át már legelején az ural- má, mely húzzal-vassal írtott ki minden szocializmust az országból.

Ország munkával támasztották fel a feladott lengyel országrészek kulturális egységét, irdalmuk, zenéjük számára nagyszabású propagandá indult meg és ezzel együtt szorgalmas leleplezése mind- annak, ami nem szolgált a nemzeti jel- szavak mögé bujtatott érdekeket.

Leleplezik az erőteljes nemzetiégi har- cot, amelyet az állam lakosságának 45 százalékat kitévő kisebbségek folytattak.

Soha nem látott még például napvilágot Lengyelországban olyan statisztika, mely a munkanélküliek számát tükrözne volna vissza.

A nagyon sűrűn felbukkanó szélsőbal- oldali mozgalmak híré, melyek különösen az ukrán lakosság körében mindennapo- sak, nem engedék ki külföldre.

A lengyel köztársaság áparlamentáris musa mögött mindig diktatura húzódt meg és ez a diktatura egyre jobban tolé- dik a fasizmus felé.

A lengyel kormánynak hatalmas ellen- zéke van, az ugynevezett nemzeti demok- ratai párt, mely közelj kapcsolatban van a hírlerizmusal és nm utolsósorban a len- gyelországi hiteltisz nemetektől táplál- kozik.

Nemrégben ezek a terrorizták gyilkolták meg a kormány belügyminiszterét. Most, hogy a Harmadik Birodalom 10 évre biztosította a danzigi korridor birto- k-

Csődöt mondott a Népszövetség naptárreform kísérlete

Slavescu meg van elégedve a Népszövetség pénzügyi ígéretével

Genf, szeptember 15. Slavescu pénzügy- miniszter ma Genfből telefonbeszélgetés- folytatott Lazeanu államtitkárral, akivel közölte, hogy nagyon megvan elégedve a Népszövetség pénzügyi és gazdasági köréi vel folytatott megbeszélések eredmé- nyeivel. Értesítette, hogy Genfből Párizs- ba megy, ahol hét napig marad, fővéve a kapcsolatot az ottani pénzügyi körökkel bizonyos függőben maradt kérdések ke- zelő elintézése végett. A miniszter utasi-

last adott, hogy érkezéséig megtegyék az összes előkészületeket a belföldi kölcsön kibocsátására, ami legkésőbb október 1-ig meg fog történni.

Genf, szeptember 15. A Népszövetség a közoktatásiügyi minisztériummal közölte, a változó egyházi ünnepek állan- dósítására vonatkozó vizsgálatának ered- ményét. Tekintettel a különböző vallások álláspontjára ez az állandósítás lehetetlen nek bizonyult.

Angliában keresik a tűz- katasztrófában elpusztult luxus- hajó merénylőit

NEWYORK, szeptember 15. Az Amerika-ellenes propaganda ügyében kiküldött parlamenti vizsgálóbizottság ehatározta, hogy kiterjeszti működését a Morrocastle kigyulladásának ügyé- re is, mert egyes tanúk vallomásából és Havannából érkezett hírekéből az tű- nik ki, hogy a személyzet egy része kommunista volt.

Az a hír terjedt el, hogy a Morra- castle ügyében a vizsgálatot Angliára is kiterjesztik, mert egy gyanus szem- léltre felhívták az angol rendőrség figyelmét. Más Newyorkból Londonba érkezett hírek szerint a tűzet szabot- zás okozta, amit egyébként más hajó- kon is megkísérlettek.

Harmincezer ember tüntetett Varsóban Beck külügyminiszter mellett

BUCURESTI-BUKAREST, szeptem- ber 15. A Vitorulj Beck lengyel külügy miniszter lépésével kapcsolatban meg- állapítja, hogy Bratianu Ionel már ha- sonló intervenciót tett a Népszövet- ségnél, mint Beck, de az a forma, mely- ben Lengyelország eljár és az a tö- rekvés, hogy a versajliesi békeszerző- dés egyik legfontosabb függelékét ejt- sék el, nagyon meglepő különösen, hogy egy olyan állam részéről történt, amely visszaállítását és létezését éppen a versajliesi békeszerződésnek köszö- neti. A Lupta szerint Románia egysé-

ges Lengyelországgal az ügy lénye- gere, de nem annak formájára nézve.

Varsó, szeptember 15. A lengyel táv- irati iroda hivatalos közleményt adott ki, amely szerint Varsóban tegnap 30.000 ember tüntetett, kifejezést ad- va Lengyelország szolidaritásának Beck lépésével. A főváros főpolgárme- tere beszédében hangsúlyozta, hogy Lengyelország bármilyen nemzetiségű polgárainak teljesen egyenlő bánásmó- dot biztosít. A tüntetők Pilsudszkit öl- tetve vonultak végig a városban.

Lengyelországnak, Pilsudszky mar- sálj kormányja radikális programba- ment át.

A heves ellenzéki kampányt így köny- nyebb leszereálni: egyszerűen kiszajátítja a nemzeti demokratai párt nemetharát pro- gramját és a fasizta diktatúrával teremt meg a súlyos gazdasági és nemzetiségi problémákkal küzdő állam „egységét”.

Lengyelország fasizálódási folyamata nem titok már régén a lengyelországi ki- sebségek előtt.

Részletesen volt erről már alkalmunk beszámolni az Uj Kelet hasábjain a világ legnagyobb zsidó közösségének, a lengyel-

országi zsidóságnak szempontjából.

Kétségtelen, hogy amennyiben a nép- szövevény bomba világban bombának és nemcsak lufi,ballonnak bizonyul, tragikus napok virradnak a lengyelországi zsidó tömegekre.

De még nincs itt a tizenkettedik óra. Franciaország területi és pénzbeli ál- dozatokkal Olaszországot is a maga oldalá- ra hódta hajtani.

Alig hisszük, hogy ne tudná lefegyve- rezni a berzenkedő Lengyelországot, mely most a kisebbségvédelem kiterjesztésének ürügyével akar leszakadni a francia érdek szférából.

VILÁG TÖKR

Németország — Caliban

Walter Rode pamphletje Miller országaról

Három hete, hogy Lugánóban meghalt Walter Rode, nemrégiben még Bécs leg- féltettebb szava és tollu prókátora. Az igazság bajnoka volt, a rideg para- grafus ellen hadakozott és így gyakran és élesen összekocant a bírósággal, a for- ma szerinti jog órával. Ezek az összeko- canások a tárgyaló teremben kezdődtek és röpiratok, pamphletok formájában foly- tatódtak. Erkölcsileg a legtöbbször, mond- hatnám: szinte mindig, Rode győzött. Vég- eredményében azonban mégis ő húzta a rövidebbet. Egyre kibogozhatatlanabul beleakadt a megrohamozott paragrafu- sok esapdájába és a végén ő, a harcos egyéniség, a fáradhatatlan támadó, az örök győztes adta fel a küzdelmet. Odébb állott a Svájcban és a Népszövetség körül fejtett ki újságróli és jogászai tevékeny- séget. Itt még pompázatosabban kivirág- zott az írásművészete. A pamflet klasz- szikusává magasodott.

Utolsó remeke Németország ellen hada- kozik, Deutschland ist Caliban, — hang- zik felénk a verdikt a zürichi Europa- Verlagnál megjelent pamphletjének fedél- lapjáról. A gyengébbek kedvéért, akik nem tudják talán, mit jelent ez a név „Caliban”, egy horogkeresztel ékesített gorillaszerű ösemer is díszlik ugyanezen a fedélapon. És bent, magában a könyv- ben, Rode csillog alatt szépeképen meg- magyarázza, ki és mi öklme: Shakespe- are Viharjának szörnyű figurája. A tes- tet öltött durvaság, vadság és álnokság. Idomtalan kores, akinek törzsére csak a természet tévedéséből került fel emberi ábrázat.

Rode ennek a Caliban nevű szörnyek- gígászivá nőtt mását látja a mai Néme- országban. Ez az ország, amióta Hitler telepedett a nyakára, pontosan betartja a Shakespeare utasítását, amit a Calibant játszó színész számára adott. Világra „gy viselkedik, mint egy részeg dísznő.”

E megállapítás folyamán néhány meg- jegyzést tesz Rode. Hadd álljon belőle- mutatóba és jellemző, vagy három: A világháboru után a legfurább érde- kzőségek bujtak ki követeléseikkel a napvilágra. Kistökékek, Schreber-rende- sű kertészkedők, veteránok. Az érvényo- sülés után törtétek valamelyik tarka- barka felvonulásában, egy német nagyvá- rosban történt az eset — meséli Rode — egy csoport férfi volt látható. Felemelt fejűl baktattak egy tábla után, amelyen ez a szöveg volt olvasható: Németország homoszexuálisai sajátosságaik törvé- nyes elismerését követelik!... A nációk egyeduralmi követeléseire a bizarr fel- vonulásra emlékeztetik Rodet.

Egy másik bonmotja ebben az össze- függésben: A nációiktatura ama szöke- szakállasoknak uralma, akik suttymban a klozetben fálják magukat telj cukorká- val — hogy aztán a nyilvánosság előtt az édességeket megvevő német férfiu te- jes méltóságával lépjenek fel.

Avagy: Az asszonyok és a lányok nem zeti szocializmusa a vágyakozás az erős, az egyenruhás, az erősen egyenruhás him- után. Hogy erről a himről a kritikus pil- lanatban aztán kitűndök, hogy pederasz- ta — beszédes szimbóluma az egész nem- zeti szocializmusnak. Ezerszázalékos igé- ret nullszázalékos teljesítés.

Előszóbeli és hét caputból áll egyé- ként a könyv. A pompás, a gyémánt fi- nonsága esízott aforizmáknak gyűj- teménye valamennyi. Az előszóában Rode áperter bevaltja, hogy nem képes elhinni, hogy a repülés rekordörjei, a bombavetés és késelés művészei; lennének Németor- ság legjobbjai. Nem képes hőskölte- ményt sem látni a nációk viselt dolgai- ban. Gangster-film számára való anyag az. Egyáltalán erősen tamáskodik a né- met „forgalomban”. A német nép nem for- radalmár, hanem a fegyelem, a parancs- szóra eszelekvés népe. 1919-ben a lázadók újságpapírost teregettek a királyi palotá- ban felállított gépfegyverek alá, nehogy a parkett megrongálódjék. Most pedig

Hindenburg marsall vezényszavára „forrongtak”. Egy szabályszerű Ermächtigungsgesetz alapján és a törvényes tényezőknél, a minisztériumoknak, a rendőrségnek, a bíróságok fényes segédlete mellett. Szervezett linostörvényes, rendőrhatalósági engedélyezett pogrom és diensreglamás banditizmus: — a német „forradalom”.

A náciizmus szörnyű bűne — állapítja meg odébb Rode — nem a nyomorból, a vesztett háború szenvedéseiből fakadt. Más nép is szenved, sőt erősebben, mint a német, még sem rohamozza meg az erkölcsét, világrendet, nem lép ki az emberi közösségből.

Lycaanthropiát állapít meg a német népen. Az ősermán ordassa visszafelé akarás öröklését. Az SA-falkák, amelyben a kökorszak rosszfajtájú ember farkasaj verődtek össze, acélrudakkal, gumibotokkal, ostorral csépelik bele a nép többi részébe a maguk nyíltlenségét. Németország egyetlen kaszánya, amelyben az őbrésztőtől a takarodóig Hitler frajter vezényszava állapítja meg, hogy mi történjék. A kései utódok legendái, majd eldicsékednek vele, hogy ez az Őber mensch még irni és olvasni is tudott!

A német vezérek, Hitler, Göring, Göbbels, tipikus malomalatti politikusok. A kocma törzszaklata, valamelyik zugszerkesztőség, valamelyik háború utáni marthalóe finoman: szabadesapat szabadította őket rá a német népre. És ami ma Németországban történik, ezeknek a foglalkozás nélküli politikai amatőröknek agyrémeit váltja valóra, amiket a kocmaasztal mellett, s homoszekszualis konviktumumaikban főztek ki az erjedésnek, a kiegyensúlyozatlanságnak zavaros éveiben. Őtött a semmirekellők órája! És a filmen és a futballsporton felnőtt tömeg megrezszegzik a rendezési művészetükön, a politikájuk mozgalmasságán. Szörnyen tetszik neki, hogy nem az ész, hanem az ökö az ur. — hogy az egyetemi tanárt a keménymarku zsoldos egyszerűen kipöndöríti a tudomány csarnokaiból, amelyekbe zavartalanul megtarthatta most már bevonulását a eretenismo fasizta.

Az álamesiny legrégebb mesterét Dávid királyunkban látja Rode, Akiről írva vagyon: És hozzá gyülekezének mindazok akik nyomoruságban valának és mindazok, akiknek hitelezőik voltak és minden elkéseredett ember. Hitler is efféle elemeket gyűjtött maga köré. Hogy győztek, ennek a polgárság, a demokraták és szocialisták, nemkülönben a katolikusok „legistische Verbündung”-ja az oka. A hitye tévhit, hogy az erőszak sohasem érvényesülhet a papiros törvényekkel szemben. Hogy nem álltak ellen, nem gyávaságból történt, hanem mert a Hitler nimbusza őket is hatalmába kerítette. Jó előre hiabaváznak itétek minden küzdelmet vele szemben. Azt is számításba kell venni, hogy a világpolgárság, az antimilitarizmus csak máz a németek legtöbbször. Fejét hajtották hát Hitler előtt, aki az államát, a legfőbb hadur megbízatásával a zsebében lépett fel. Végül szentigaz hogy a nagy tömeg „zoon apolitikon” maradt, nem foglalkozott politikával és megadással tür minden irányzatot. Még örül is, hogy nem huzzák fel rögvést az ahasztófára.

Ami Németországban történik, harcossnevelése, előkészítése a háborúra, az egész világ eleni rabóhadjárata, mintán a zsidók kifosztása már megtörtént, — mindnyájunknak, az egész emberiségnek ügye. A nemzeti szocializmus ideológiájáról Rode megállapítja, hogy a nagy hamisítónak Houston Stewart Chamberlainnek és Hitler tapicerersegédnek nászából fogant. Az irodalom szülőtte tehát és az orgyilkos szeme előtt, amikor kósét alkotásának testébe mártja, könyvek széjjegyzetét táncolnak. A legjobban a náciizmus husából-véréből való Spengler jellemző ezt az irányzatot: Kitért az ősi barbárság a magas kultúra nyüge alól, felébredt a nyers erő fiztelete, diadalmaskodott az őstön. Rode konstatálja, hogy a náciizmus nem akar új államot. Semmi kifogása a régi államforma ellen. A változás, amire törnek, egységeidül az, hogy ők telepedhessenek a husos fazekak mellé. Magukhoz akarnak kaparintani minden vagyont, minden staltumot, jövedelmet. Mahónap a rabbiszékekbe is ők fognak beleülni.

A náciizmusnak a gyilkosság a fundamentuma, a bicska, a revolver nem az uttima, hanem a prima ració a mai Németországban. És a bicska nemcsak az ellenfél, hanem a bajtárs életét is veszélyezteti, ha akár egy esetben is meginog a feltétlenül kötelező és vak engedelmességében. Vagyis a természet őskorszakának módszere: érvényesülnie a személyi akadályokkal szemben. Gyilkosság, erőszak, kényszerítés az alapvető elvek. Az egyént és szabadságait semmibe sem ve-

SELECT MOZGO Ma utójjára: **SELECT MOZGO**

Erős férfi — gyenge nő
elsőrangú film szeszmas boxmérközesssel főszerepekben: MAX BAER, PRIMO DI CARNERA, JACK DEMPSEY, MYRNA LOY.

Hétfői kezdettel:
Fenevadak arénája
rendkívül érdekes állatfilm, mely az állatszokások halálján türelmes munkáját mutatja be. Főszerepekben: CLYDE BEATTY, a világ leghíresebb állatszokaditője.

szik, az élet minden vonatkozásán rajta az állam keze. Ugy viselkednek, mint négyezer esztendő előtt az állati bőrökbe bujt, lándzsákkal felfegyverzett vadak viselkedtek valamelyik meghódított tartományban.

Egyik fejezet a zsidókkal és a zsidók vagyonával foglalkozik a Rode könyvében. Pharaó viselt dolgaival kezd, aki 1250-ben Kr. előtt kinezta meg a zsidókat. Becsületesebben gondolkodott Hitler-nél, állapítja meg. Emberségebb volt nála. Mert csesemőket gyilkoltatott meg, nem családapákat, aggastyonokat és lányokat rabolt meg az életlehetőségeiktől és tett ki az éhhalálnak és a kétségbeesésnek. Rámutat Rode a Hitler rablásának

vadonutaj módszerére. A hajdani forradalmárok nekiesetek ellenfeleiknek és ellenfeleik vagyonának és gyilkoltak, dulak, pusztítottak. Hitlerék másképp eselteknek. Ők a világot sem pusztították el a vagyonokat. A szokásos kereskedői gondossággal kezelik és — kezelik el. Ráblóhadjáratak csak tulajdonosokat eseről, a jószágot magát félti, hiszen maguknak akarják elorozni. A Hitler forradalma tisztára komercialis ügy.

A németiség hitszegő lett a zsidókkal szemben, amikor a jogegyenlőség elvét hatályon kívül helyezte rájuk való vonatkozásban. Ez a hitszegés csak a hitszegőnek válik gyalázatára. A zsidók üldözése nem alapszik egyébként fajgyűlö-

Husz európai és délamerikai miniszter részesedett a nagy amerikai fegyverszállítási panamákbán

Hogyan dolgoztak Sir Basil Zaharoff ügynökei?

LONDON szeptember 15. Az amerikai szenátus pár héttel ezelőtt vizsgálót indított az angol és amerikai nagyméretű fegyvergyártás ügyében. Ez az ügy óriási feltűnést keltett és Roosevelt elnök azon igyekezett, hogy tisztázza az amerikai felszerelési ipar ügyleteit és üzemeit. Amerikában már régóta tudták hogy a fegyvergyárak rendkívül sokat termelnek, hogy elláthassák a világ számos államát fegyverekkel. Amikor aztán a szenátusi bizottság teleplezesszámba menő jelentéseit vette meg az amerikai közélet megdöbbenve állott a kompromittáló adatok halmaza előtt. Közéleti emberek, akiket általában pacifistáknak ismertek az Unióban mint közvetítők és mint titkos résztvevők szerepeltek a nagyarányú fegyvergyártás körül.

Sir Basil Zaharoff
Legfőbb üzleti közvetítője és az amerikai felszerelési gyárak „titkos rendőre” Sir Basil Zaharoff bankár volt, aki most Londonban tartózkodik. Együtt van William Willfriddel, aki jobbkeze az üzletszerzés körül. Ez az alig nyegvenéves férfi fiatalkorában banktisztviselő volt, börszespekulás, aki rengeteg idegen és saját pénzt vesztett, de mindig ügyelt arra, nehogy a büntető törvényekkel konfliktusba kerüljön. Mindössze az a bűne, hogy idegen nevek alatt szerzte üzleteit. Ő volt az, aki Londonban és Párizsban külön szervezte meg a fegyverkereskedőket és ügynökei.

A fegyvercsempészek klubja
A párizsi fegyvercsempészek klubjának háromszáz tagja van, akik William Willfrid irányítása mellett dolgoznak. Különböző helyeken találkoznak. Legfontosabb csoportja a szervezetnek az információs csoport, amely pontosan tudja, mikor és hol történtek határ incidensek, bármennyire is titkolják azokat az érdekelt országok kormányai. Pontosán tudják például a nevét is annak a görög határőrnek akit a bolgár határőrök agyonlöttek. Tudják azt is, hogy Chéleban a kormány titkokban hány emberrel emelte fel a rendőrségi létszámot és hogy mikorra terveznek a Saar-vidék kommunisztái tömegfelvonulást.

Mihelyt Zaharoff és William Willfrid tudomást szerez ezekről az adatokról, azonnal kijelölik azt az embert, akit alkalmasnak találják az illető or-

szágba való kiküldésre. A görög-bolgár ügyben ő maga közvetít, mert mind a két nyelvet jól ismeri. A legközelebbi expressz vonattal már Athénbe utazik és minthogy amerikai diplomaták ajánló leveleivel rendelkezik, szívesen látott vendége bármely görög miniszternek.

Munkában...
Egyelőre nem beszél az incidensről, neki főérdeke, hogy lassan, de alaposan kémlelje ki a helyzetet. Azaz mutatkozik be, hogy a washingtoni statisztikai hivatal megbízottja. A hivatal ugyanis villággazdasági statisztikai évkönyvet akar kiadni és neki szüksége van adatokra. A kellemes modoru amerikaiinak szívesen állanak a görög hatóságok rendelkezésére és örömmel adják át az ország fontosabb gazdasági adatait. Közben megismerkedik az idegenekkel, akik Görögországban dolgoznak. Megismerkedik a nagyobb angol és amerikai cégek képviselőivel, geológusokkal és történészekkel, akik görög területen kutátnak a klasszikus kor emlékei után. Rendkívül ügyesen dolgozik, úgy, hogy napok alatt együtt van az országra vonatkozó minden fontos adata, tudja természetesen azt is, hogy milyen titkos alapok állanak a hadügyi költségvetés rendelkezésére, tudja, hogy a görög hadsereg mozgósítás esetén hány divíziót tud felszerelni. Beszélgetés közben illetékes emberektől megtudja a tengeraltjárók számát, amelyek a görög kikötőket vannak hivatva védeni. Két-három nappal elutazása után a washingtoni görög követ már ajánlatokat kap egy nagy amerikai cégtől tengeraltjárók szállítására. Senkinek nem tűnik fel a követségen, hogy az amerikai admiralitás egyik kimagasló tagja ajánló sorokat ír a gyáros levelehez. Ugyanakkor egy amerikai vti diplomata megjelenik a görög külügyminisztériumban és megismétli azt, amit Washingtonban már előterjesztettek a görög követ elé. De ő már egy másik cég nevében beszél, az árak közötti differenciát mutatkoznak, ő már olcsóbb. Ez nyilván arra való, hogy az ügyben meginduljon a zajlás.

A báró ur jelentkezik
Ugyanakkor egy belga báró jelenik meg Athénben, aki görög tisztekkel érintkezik egy Brüsszelben megtartandó löverseny érdekében. Tiszti körök a bárót összehozzák a kormány tagjai-

icten. Hiszen a zsidóság lényegében nem faji jelenség. A zsidóság: állapot — hirdeti Rode — épp úgy, mint a betegség, az uton lét, vagy az üldözöttség. A zsidó türelemre alapítja földi létét, erőszakra nem építhet. A zsidót üldözik, mert üzleti szelleme van és azok üldözik, akik nem értenek az üzlethez s tombolnak a hozzáértők ellen. Ebben a harcban kiváló volt, hogy a keleti zsidónak van igaza, aki becsületesen és örvédetesen kitartott a maga sajátosságai mellett, tehát egész ember maradt. Mellette gyatra figura a poroszosan reccsegő hangu német zsidó, aki nem százszázalékos német még és már nem zsidó. A németiség különben nemcsak a becsület és az emberiség ellen vétkezett a zsidók üldözésével, hanem a saját érdekei ellen is: a zsidó volt világ-szerte az egyetlen, aki szeretettel ölelte körül a németiséget, a német kulturát.

Befejezésül az emigráció problémájával foglalkozik Rode. A végső konzekvenciát, amirehöz fejtegetéseiben eljut, ez a néhány mondat adja: Németország diktátora rab fővezér, aki markába kerítette az államot. Aldozatainak nem kell visszarádnok attól, hogy az ördögöt és a poklot mozgósítsák ellene. Contre Corsaire, Corsaire et demi!

Will Rogers komik jelöltje meg

Hogyan érkezett

Bucureszt-Bukarest, Will Rogers, a hollywoodi m-kusa, a cowboyok Newyork tudósítójá, aki komolyabb ellenfele e-nökváasztáskor hatá tegnapi este 7 órakor Bukarestbe érkezett, vávb utazott.

Ugy történt, hogy őt Amerikában népsz Londonban néhány rádótt. Egy előadásért Keddtől szombatig szgát, Odaszólt a feleség — Te asszony én el nem fogsz látni. Bill maga mondotté.

Máris a portásnál Mikor indul a legKelet-Európába? — Félóra múlva, — Melyik a végső Bukares! — Váltson nekem éna! jegyeket Bukares! — Via? — Via, mondjuk W

Egy g — És félóra múlva lebegtünk, ágyból emesés: vidám arc — Bécsben végzősözés színházakat és majd folytatók az ut Vidám, érdekes félace halljában talál mondják 54 éves de nek, Valóságilag kreg közül egyszerű, szul szabott, kopot papját le nem venné, huzott szájjal nevet egy vasikos tréfa.

Igy nézhetnek ki a rek hermonikás che vasalóban. Pedig az mondják, kap egy-egy filmjéért jelenik meg rövid Syndicat Newyorknak bármelyik pontján felebb száz zsvaslyekbe összesűríté m deti óshumorának s okahomaj parasztos Irtozik az írodalmi ja kacagva, darabó Mindenki nevet köakik nem értik. — Most például e — Mielőtt a konti fentjártam Roosevelt — Bill — mondotta — jutotték mostandóbból, amelyet beknassban. — Egy cent nem lékőből annyit se fogó Közben az Athene az Egyesült Államok nek aulója, ameyt követ és Ogilvy vezér gazdátójá. Elj gyigyk a Str. Golea kaj Kubba.

Repülőgépe
A Metropolitaiban humorista, hogy ut berepült az elmuhá pánt, Mandzsuriat é iz napig Moszkvát Odesszát s megint Közben ellátogatott ba Kownóba Rigába érkezett Londonba. — Mandzsuriaiban érte'tem a zapó eka Mandzsuria 40 millió markába, amikor lát ezer japán, aki lö fel-fuvalkodik, Cs

ISKOLAKÖNYV, író, rajzszet LEPAGE-nál. Jó, olcsó

val. A báró sokmindenről tud, legalább is nagyon beavatottnak látszik diplomáciai ügyekben és amikor arról beszél, hogy Bulgária egy nagyobb fegyverszállítmányát lerendelte, olyan adatokkal áll elő, amelyek nagyon is megbízhatónak látszanak. Tudja azt is, hogy Görögországnak szüksége van tengeraltjárókra, igéri, hogy két ilyen tengeraltjárót ingyen felszerelne nek belga fegyverekkel, ha a görög kormány hajlandónak mutatkozik megvásárolni a lemaradt szállítmányt.

Diplomák és áhirlapírók
A báró senki más, mint Zaharoff Basil bankár ügynöke, a bankár viszont a Wickers-művek finanszírozója. A talajt azonban William Willfrid dolgozta meg. Így dolgoznak egymás kezében ezek az emberek, akiknek a szimatja Scherlok Holmesi. Akárhoh, ha valami kis surlódás mutatkozik, amely kiboríthat nemzetközi konfliktusban megjelenik vagy Wickers, vagy az Electric Board Company, vagy valamelyik angol gyár ügynökei, grófbárók és diplomaták, vagy áhirlapírók hogy megcsinálják az üzletet. Minden képpen bizalmat keltő emberek, mert William Willfrid szerint eddig a megkötött üzletek proviziójában nem kevesebb, mint husz különböző európai és délamerikai ország minisztere részesedtek. Sir Basil Zaharoff azelett majd nem minden nagyobb országban lakást tartott fenn és pedig saját villájában, most azonban a krízis miatt korlátoz nia kellett háztartását.

Cirkusz a Színházban Terézköruti Szinpadon

Konferál: Békéffi László, Nagy látványos revüparódva 30 képen.
A főszerepeket játsszák: Salamon Béla, Vaszary Piroska, Rajna Alice, Gárdonyi, Kökény Iona, Kóváry, Nagykovácsi Iлона, Sziget, Keleti, Sass Olyk, Solymosi, Ormos s b. Görök, boyokd artísták
Rendez: Kóváry Gyula.
Vasár- és ünnepnap délutáni előadások.

Will Rogers, a világhírű filmkomikus, Roosevelt ellenjelöltje keddtől-szombatig meglátogatja Kelet-Európát

Hogyan érkezett meg Rogers repülőgépen vikendezni és mit látott Bukarestben

Bucuresti-Bukarest, szeptember 15. Will Rogers, a hollywoodi Fox nagy komikus, a cowboyok királya, a Syndicat Newyork tudósítója, aki Rooseveltnek legkomolyabb ellenfele lehetett volna az elnökválasztásokon, ha vállalta a jelölést, tegnap este 7 órakor Bécsből repülőgépen Bukarestbe érkezett. De reggel már tovább utazott.

Ugy történt, hogy Rogers, vagy ahogy őt Amerikában népszerűen hívják: Bill, Londonban néhány rádióadásra szerződött. Egy előadásért 5000 dollárt kap. Keddtől szombatig szabadon tehetette magát, Odaszólt a feleségének:

— Te asszony! én elmegyek s szombatig nem fogsz látni!

Bill maga mondta el, hogy így történt.

Máris a portánál volt: Mikor indul a legközelebbi repülőgép Kelet-Európába?

- Félóra múlva.
- Melyik a végső állomása?
- Bukares!
- Váltson nekem és tiktáromnak azonban jegyeket Bukarestig.
- Via?
- Via, mondjuk Wien.

Egy gyors keleteurópai ut

— És félóra múlva a La Manche felett lebegtünk, ágyból előhúzott barátimmal — meséli vidám arccal Bill Rogers.

— Bécsben végigjártuk egy este az összes színházakat és a nagyobb mozikat, majd folytattuk az utat Bukarest felé.

Vidám, érdekes férfi. Az Athenee Palace halljában találkoztunk vele. Azt mondják 54 éves, de nem látszik annyinak. Valóságos király a többi hotelvendégek közül egyszerű, gyűrűt s elég rozsu szabott, kopott ruhájában, ócska kárpját le nem vennie a fejéről. Szólesre húzott sáljal nevét s minden szava egy-egy vaskos tréfa.

Igy nézhetnek ki az oklahomai farmerek hermonikás cheapandál nadrágja vasalással.

Pedig az mondják, hogy 120.000 dollárt kap egy-egy filmjéért. 600 lap hasábján jelenik meg rövid jelentése, amelyet a Syndicat Newyorknak naponta küld a föld bármelyik pontján és tartózkodik. Legfeljebb száz szavas táviratok ezek, amelyekbe összesűrítve impressziót az ő eredeti őshumorának szemüvegén keresztül oklahomai parasztos argotjában.

Írtózik az irodalmi nyelvtől. Telj szájjal kacagva, darabosan fejezi ki magát! Mindenki nevet körülötte, még azok is, akik nem értik.

— Most például ezt meséli: — Mielőtt a kontinensre jöttem volna, fentjártam Rooseveltnél a Fehér Házban. — Bill — mondotta — kapsz tíz százalékos jutalékot mindabból a háborús adósságból, amelyet beiktasszák nekem Európában.

— Egy cent nem sok, de ebből a jutalékból annyit se fogok látni.

Közben az Athenee Palace elé érkezik az Egyesült Államok bukaresti követségének aulója, amelyből kiszáll O'wlsy a követ és Ogilville, a telefontársaság vezér-gazdátója. Eljötték, hogy Bill elviegék a Str. Golescu levő angol-amerikai klubba.

Repülőgépen keresztül a világon

A Metropolitainben mesélte el a kíváló humorista, hogy újságírói kiküldetésben berepülte az elmúlt hetek folyamán. Ja, pánt, Mandzsuriát és Oroszországot. Volt iz napig Moszkvában, aztán Vercapült Odesszát s megint vissza Moszkvába. Közben ellátogatott Helsingforsba, Vilnába, Kownóba, Rigába, Kopenhágába s így érkezett Londonba.

— Mandzsuriában sok mindent megértetem a zafő aktuális eseményekből. Mandzsuriá 40 milliónyi kínaija kacag a markába, amikor látja, hogy néhány száz ezer japán, aki közéjük jött lakni, úgy felfuvalkodik. Csak jöjjenek s építsenek, lán, dült betűkkel szedett, jellegzetes

investáljanak és nagyképüsködjének. Hozzanak fegyvert, ágyút, csak gazdagítsák szegény Kínát! Ráfér.

Miért nem lesz japán-orosz háború?

— Hogy lesze orosz-japán háború? Ó, dehogya is lesz. A japán utálja a telet, az orosz a nyártól irtózik. Az egyik télen, a másik nyáron szeretne háboruzni. A végén nem lesz belőle semmi! Egyik sem gondolja komolyan a dolgot.

Rogers véreben benne van az oklahomai farmer, amikor az oroszokról beszél. Szavai gúnyból terhesek:

— Szegények, mindnek szillette van. Nincs elég ennyivaló. Erősen fegyverkeznek, tehát félnék.

Ezután a londoni Hyde-parkban gyűlésező kékinges és viaszkosvászón nadrágos fasisztákat gúnyolja ki.

— Hydeparki handabandázásukban ki is merült minden aktivitásuk...

Már fél 11 felé jár az idő, amikor hírtelen titkárához fordul:

- Mi van azokkal a jegyekkel?
- Megvannak.
- Nos, akkor mehetünk. Jöjjenek uraim, élvezzük egy kicsit Bukarestet éjjel.

A társaság autókba veti magát s fél óra alatt végigjárja a Bulvard Elisabeta összes moziát. Utána Tanasehoz mentek. Rogersnek nagyon tetszett, eredetinek a látta.

Will Rogers korán reggel végigrogozott autóján Bukares! főb utvonalaín s ezzel megnézte magának a román fővárost.

— Érdekes, változatos, fejlődő város — mondotta kísérelének.

A rövid séta után a baneasaj repülőterre hajtatott, ahonnan Budapestre repült.

(h. e.)

Gyermekeink ruháját olcsón, szépen lestei, tisztítja

CZINK CLUJ

Tíz-tizenkétszeresen jegyzik tul Amerikában az ujjáépítési kölcsönöket

Több mint négymilliárd dollárt konvertál Roosevelt

NEWYORK, szeptember 15. Az amerikai kormány konverziós terve szerint 1.724.748.500 dollár konverziójára kerül a sor. Ezeknek az adósságoknak a lejáratá szeptember 15. és október 15. Az összegből előbb 524.748.500 dollárt rendeznek, ezeknek ugyanis nagyon rövid a lejáratá, két éves határidőre, fél-százalékos kamattal. Ezután 1 milliárd 200.000.000 dollár államkötvényt bocsátanak ki 4 és fél-százalékos kamattal, mely 12 év alatt fizetendő. Akik ezt az utóbbi kombinációt nem akarják, a jelenlegi kötvényeiket négy év alatt fizethetik 2 és fél-százalékos kamattal. Az amerikai kormány kimutatásai szerint azonban a kötvénybirtokosok legnagyobb része kötvényeiket 12 év alatt 3,3 százalékos kamattal szeretné konvertálni. Ezenkívül december 15-én mintegy 2 milliárd dollár értékű államkötvényt konvertálnak, a jelenlegitől lényegesen kisebb kamattal.

Roosevelt az operációk megkönnyítésére állandóan „ az egészséges pénz” elvét hangoztatja és hangsúlyozza, hogy minden inflációs tervnek ellene van. A newyorki és washingtoni jelentések szerint, a konverziós műveletnek nagy sikert ísólnak, mert valahányszor Roosevelt kölcsönjegyzésre a lakossághoz fordul, valóságos lelkesedéssel jegyzik le ezeket a kölcsönöket. Júniusban, amikor 800 millió dolláros

kölcsönt bocsátottak ki, a jegyzések öt szörösen múlták felül az összeget. A második 500 millió s 12-14 éves kölcsönre 4 milliárd 931 millió jegyzés történt, tehát tízszeresen jegyezték tul a kibocsátást. A harmadik 300 millió dolláros kölcsönt 12-szeresen jegyezték tul. Ezeknél a felüljegyzéseknél nemcsak a bankok, hanem a közönség is résztvevett. Ezek az óriási összegek, melyek lehetővé teszik, hogy az amerikai kormány 4 milliárd dolláron felül terhet konvertáljon, igazolni látszanak Roosevelt elméleteit. A világsajtó nagy szkepticizmussal fogadta előtte a Roosevelt-féle terveket és a nemzetközi reputációja közgazdasági újságíró, Parker Willis, nemrégiben megállapította, hogy Amerika a világtörténelemben még páratlan pénzügyi csőd felé halad. Ezzel szemben Morgentau kincstári főtitkár éppen a napokban mutatott rá arra, hogy a költségvetési deficit, amely az előző kormányok alatt azért állt elő, mert rendkívül nehéz kölcsönöket kellett felvenni a munkanélküliek elhelyezésére, nincsen arányban az ország lakosságának anyagi helyzetével és maga az a körülmény, hogy 10-12-szeresen jegyezték felül a kölcsönöket, bizonyítja, hogy Amerikában nem lehet beszélni pénzügyi válságról.

Mussolini lapjának éles támadása a németek ellen

A két fasiszta-vezér épületes poiémiája

CLUJ-KOLOZSVAR, szeptember 15. Az olasz-német ellentéték, amelyek Dollfuss megvilkolása után robbantak ki s amelyek a lapvitákban egész szokatlanul hevesekké fajultak, egy nyugodtabbnak látszó időszak után újból erősen felizzottak. Ezt meggyőzően bizonyítja a Popolo d'Italia, Olaszország egyik vezető napilapja, amely alapítóként Benito Mussolini nevét viseli homlokán s melynek szoros kapcsolata a Duceval ma is közismert.

A Popolo d'Italia-nak második oldalán, dült betűkkel szedett, jellegzetes

vezércikkét a közhit szerint maga Mussolini írja vagy sugallja. A cikkek véleményét az egész világ Mussolini megnyilatkozásának tartja.

Azért különös érdeklődésre tarthat számot s bizonyára a szenzáció erejével fog hatni világszerte éppen most, midőn az angol sajtó egy olasz-francia Németország ellen irányuló szövetség híret röpti világgá — a szenzáció erejével hat a vezércikk, amely a Popolo d'Italia szeptember 5-i számában jelent meg „Mindig a forrás” cím alatt és a következőket írja:

„A legutóbbi és időszerű olasz-német poiémiák során Berlin durva pontatlan sággal „az olasz hütlenség” régi témájához nyul. Ha van kérdés, amelyet a németeknek feledésbe kellene hagyniok, a legmélyebb feledésbe, az éppen sággal ez; mivelhogy, ha van nép, amelynek történelme során az esküvel pecsételt szerződések kiáltó és véres megszegése, barátok elárulása és ezeknek az eseményeknek doktrínákkal való cinikus igazolása szerepel, úgy éppen az Arminius, Frigyes, Bethman-Holweg s a „papirrongyok” viszonylagos elméletének német népe. Minderől összegyűjtött és hatásos bizonyítkaik vannak amelyek a mult és jelen német irodalmából merítettünk.

Hogyan magyarázható hát a berlini lapok tollragó dührohama? Közismert dolgot, hogy a fasiszta Olaszország ezekben az utóbbi években nem egy alkalommal konkrét bizonyítékát adta Németország iránt való rokonszenvének; tehát a németek azt hitték, hogy most már Olaszország minden téren és örök ré hűséget esküdött a német ügynek. Azt hinni, hogy egy más ország kormányá olyan politikát csinál, amely nem alapvetően és előre elhatározottan a saját érdekek szolgálatában áll, annyi, mint — permanens butaságról tenni bizonyosságot.

Itt is megszólaltatjuk az Új Testamentumot, vagyis Hitlert, aki a Mein Kampf 338. oldalán így fejezi ki magát:

—A mi népünk — mondja Hitler — keveset törődik a külpolitikával, mint ez azokból a hírekből is kiderül, amelyek a sajtó napról-napra közöl ennek vagy annak a külföldi szereplőnek nagyobb vagy kisebb német-rokonszenveről. Ezekből a hajlandóságokból, ilyen személyek nyilatkozataiból egy békés politika biztosítékait akarják kiolvasni a mi irányunkban. Majdnem hihetetlen ostobaság ez, az átlagos kis német polgár hallatlan politikai naivitására való spekuláció. Nincsen angol, amerikai vagy olasz államférfi, aki valaha is „germanofil” lett volna. Mintahogy természetes is: minden angol közéleti tényező egészen angol, minden amerikai és egyetlen olasz sem lesz hajlandó más politikát követni, mint olasz érdekét. Aki azt hiszi, hogy más országokkal szövetséget lehet kötni ezen országok vezetőinek németbarát mantalitása alapján, az vagy számár, vagy nem beszél komolyan. A népek sorsának összekapcsolása nem a kölcsönös becsüléssel vagy rokonszenvből sarjad ki, annak feltétele az előrelátás, hogy mindkét szerződő fél megtalálja mellette a számvetést. Ha igaz, hogy egy angol államférfi mindig angolbarát és sohasem németbarát politikát fog üzni, igaz viszont az is, hogy ennek az angolbarát politikának bizonyos meghatározott érdekei, különböző okokból, összeeshetnek német érdekekkel. Ez természetesen csak egy bizonyos pontig érvényes és egy szép napon épen az ellenkezőjére változhat.

Mint az olvasó megállapíthatja — folytatja most már a maga véleményét a Popolo d'Italia — idézeteink teljeseek. Ez nem egy kiszakított mondat, de egy teljesen kidolgozott gondolat-sor. Logikus és bölcs oszkodás. Hitleré. Dehát hűvei nem ismerik az ő gondolatát?

Lehetséges. Lehet, hogy a Mein Kampf sorsa ugyanaz, mint más, többé-kevésbé híres könyvé.

Mindenki beszél róla. És senki sem olvassa.”

Ingyen iskola-

könyv-író- és rajzszerek, tanrend stb.

LEPAGE-nál. Menjen és kérje!

SPORT

Tavaszi elkészül a Haggibbor sporttelepe

A Futballbarátok Köre megkezdte működését a Haggibbor erkölcsi és anyagi támogatásának biztosítására

Cluj-Kolozsvár, szeptember 15. (Az Uj Kelet tud.) Több ízben beszámolt az Uj Kelet arról a lelkes és intenzív munkáról, amelyet a Haggibbor vezetősége hónapok óta az egyesület futballszakosztályának ujjászervezése érdekében kifejt. Tréning szerződöttetek, több kiváló új játékoszt biztosítottak a csapat részére és a vezetőség minden rendelkezésre álló módon igyekezett a megfelelő előfeltételeket biztosítani, hogy az ujjászervezett futballcsapat ismét arra a nivóra emelkedjék, amelyre joggal elvár tőle Kolozsvár zsidósága. Az ujjászervezés munkájában azonban mindinkább világossá lett, hogy a futballszakosztály működésének sikere, a kelő utánpótlás megszerzése és biztosítása, valamint a csapat kondíciójának feljavítása és tudásának fejlesztése lehetetlen mindaddig, míg a Haggibbornak nem lesz saját pályája.

Köztudomású, hogy a kolozsvári zsidóság áldozta készsége több mint egy év tizeddel ezelőtti megszerezte egy Haggibbor sporttelep létesítéséhez szükséges anyagi alapot és megvásárolt egy megfelelő nagyságú telket. Közbejött azonban az agrárreform, a városfejlesztés különböző terveivel együtt és ez párosulva bizonyos rosszakaratokkal az arra illetékesek részéről, hosszú évekig megakadályozta, hogy az egyesület az általa megvásárolt, illetve az annak helyébe a város másik részén adott terület birtokába jusson.

Később ezek az akadályok is elsimultak ezelőtti két évvel már birtokba helyezték a Haggibbor és átadták — telekkönyvvel és bizonyítva számára — a Donáth uton levő hatalmas telket. Most viszont elsősorban a zsidóságot sújto gazdasági válság volt az, amely a további munkát: a sportpálya felépítését és kihasználását megakadályozta. Az egyesület vezetősége évek óta igyekszik megtalálni annak anyagi leheőségét, hogy telke parlagon ne heverjen és a zsidó ifjúság testnevelésére szánt területen fokozottabban teljesíthesse hivatalos, tárgyalásokat folytatott a sportszövetséggel, tárgyalt a magán, főképpen az mind tárgyalásoknak csak az a meggyőződés lett az eredményük, hogy a Haggibbor sporttelepét a kolozsvári zsidóságnak kell felépítenie.

Ebben az irányban hetek óta folynak komoly megbeszélések az arra illetékesek és a kolozsvári zsidó társadalom több vezető egyénisége között. Minden kilátás megvan arra, hogy sikerüljön fog olyan megoldást találni, amely ezt a régóta húzódnó problémát végre elintézéshez juttatja. A Haggibbor sporttelepe talán még az ősz folyamán — egyelőre szerény keretek között — megkezdji működését tavaszszal felépül a tribün is és minden kilátás megvan ahhoz, hogy a jövő év folyamán ünnepélyes keretek között, valamelyik hírneves külföldi csapat közreműködésével, megtörténjen annak felavatása is.

A pályához azonban jó csapat is kell. Egy megfelelő futballcsapat kiépítése a közönséget és viszont a közönség támogatása újabb lehetőségeket nyújt a pályafelépítésre. A Haggibbor addig is, míg saját pályáján rendszeres tréningekkel és kelő felügyelet mellett tudja majd csapatát fejleszteni és nagyválni, kénytelen a versenyben, a most alakult új és a régi csapatok között küzdelmekben úgy részt venni, hogy régi hírnevét ismét vissza szerezze, hogy a bajnokságokban jobban megállja a helyét, mint a legutóbbi években és a zsidó ifjak sportratermettségéről tegyen tanúságot. Mindez áldozatot igényel. A Zsidó Futballbarátok Köre megindította az u. n. gyűjtőakciókat, amelynek célja, hogy mindazok, akik szeretik a futballt és akarják, hogy a Haggibbor ismét erős és nagy legyen, adjanak adakozzannak néhány hónapig amíg a pálya felépül és annak jóvedelmét fedezik majd a fut-

ballcsapat szükségét. A kolozsvári zsidóság sohasem volt szűkebbül a Haggibborral szemben és most sem lesz az. A megindított akciónak sikere kell vezetnie és akkor megnyílik az út a további fejlődéshez, a további sikerekhez és a zsidó ifjúság sportolásának rendszeresítéséhez.

Engedélyezték az Universitatea-NAC mérkőzést

Bukarestből jelentik: Tjilea Viorel dr. a Labdarugó Szövetség emökének interveiójára az illetékes katonai hatóságok visszavonták az Universitatea-NAC bajnok mérkőzés betűt végzését és a mérkőzésre megadták az engedélyt. Az Universitatea már el is utazott Nagyváradra.

Kétgólos előnnyel indul ma a Romania a TAC elleni mérkőzésen

Cluj-Kolozsvár, szeptember 15. Ma már negyedszer találkozik a TAC a Romániával, ezúttal Nagyszébenben. A legutóbbi mérkőzést a Nemzeti Bajnokság bizottsága döntése után a Bírour Fédéral megsemmisítette és annak újrajátszását rendelte el. Így a Romania a kolozsvári mérkőzésen szerzett kétgólos előnnyel indul, ami a semleges pályát tekintve a mérkőzés favoritjává avatja. A TAC azonban igen komoly ellenfél, a Romániának meg kell ismételnie multvasárnap délutáni bravuro játékát ahhoz, hogy a mérkőzésből győztesként kerüljön ki. Minden esetben nagy küzdelem lesz a negyedik TAC-Romania mérkőzés, melyet Tjica Iliescu bukaresti bíró vezet.

Kisorsolták a Nemzeti Bajnokság B. csoportjának mérkőzéseit

Bucuresti-Bukarest, szeptember 15. A Nemzeti Bajnokság intézőbizottsága legutóbbi ülésén kisorsolta a bajnokság B. csoportjának első fordulóit, amely a következők:

A CFR—Prahova Brassóban, Brasovia —Makabi Bukarestben, Tricolor—Elpis Ploestiben, TAC—Rovina Grivita Krajovában, UDR—AAC Aradon, Jiul—Vulturul Lugoson, Phönix—Olimpia CFR Szatmaron, CFR—Ceramica Beszerenc, Tricolor—Staruinta Nagyváradban, S'omi—Muresul Szebenben, Soc. Sportiva S'biu—Unirea Gyulafehérváron és Sticla—Vitrometan D'eszózentmártonban.

A TAC-ra vonatkozó döntés semmi, minthogy a sorsoláskor még nem volt ismeretes a mérkőzés újrajátszására vonatkozó döntés.

MA A HAGGIBBOR HAZI TENISZ-VERSENYE. A Haggibbor teniszszakosztálya ma rendezi meg Calea Victorieián levő pályáján háziversenyt, melyen a szakosztály valamennyi tagjai részt vesznek. A verseny rendkívül érdekesnek és látványosnak ígérkezik, amely méltán kelljen fel a Haggibbor híveinek érdeklődését. A belépődíjak igen minimálisak.

Uj elnök a Crisana futballszakosztálya élén, Nagyváradról jelentik: Dr. Poenaru Bordea törvényszék) bíró, aki a Crisana futballszakosztályának ügyeit intézte, bead a lemondását. Helyét Sangearanu nagyváradj alpolgármester foglalta el, aki ellentétben elődjével, a nagyváradj sportegyesületekkel való teljes kibékülést és békés együttműködést vette programjába. Magánértesülésünk szerint Poenaru dr. lemondása a legutóbbi NAC—Crisana konfliktussal hozható kapcsolatba.

Uj uszövélágrekord. Tokióból jelentik, hogy Makino a japán főiskolások bajnokj versenyén saját 10 perc 80.6 másodperces 800 méteres uszövélágrekordját 10 p. 07.2 mp-re javította.

A Haggibbor vívósakosztálya folyó hó 17-én, hétfőn este nyolc órakor gyűlést tart. A szakosztály vezetősége felkéri az összes tagokat — az ifjúságakat is —, hogy a gyűlésen okvetlenül jelenjenek meg, mert az egész vívószezonra kiható fontos ügyek kerülnek letárgyalásra.

KÖZGAZDASÁG

Konfliktus tört ki a kolozsvári Iparkamara és az Albina bank között

Lepadatu Jegybank-vezérigazgató közvetíti az egyeztető tárgyalásokat

CLUJ-KOLOZSVAR, szeptember 15. Több ízben írt már az Uj Kelet azokról a nehézségekről és ellentétekről, melyek a kolozsvári Albina-bank és a Kereskedelmi és Iparkamara között, a kamara adósságairól kifolyólag fennállottak.

Legutóbbi jelentés szerint Lepadatu Ion volt pénzügyminiszter a kolozsvári Banca Nationala jelenlegi igazgatója Szebenben tárgyalásokat kezdett az Albina-bank igazgatóságával, hogy a kamara és a bank között legutóbb kijelölt konfliktust el tudja simítani. A kamara és az Albina-bank közötti

nézeteltérések jelenleg azért éleződtek ki, mert a kamara a legutóbbi időben állítólag egyáltalán nem tett eleget az Albina bankkal szembeni fizetési kötelezettségeinek, amelyek még az új iparkamarai palota építésének idejéből maradtak fenn.

Lepadatu vezérigazgató Szebenben már meg is kezdte az egyeztető tárgyalásokat az Albina igazgatóságával és a kolozsvári kereskedelmi körök, valamint az Iparkamara igazgatóbizottságának véleménye szerint a tárgyalások valószínűleg sikerrel fognak járni.

Módosítják a kereskedelmi és iparkamarai törvényt

Decemberre halasztották el a választásokat

CLUJ-KOLOZSVAR, szeptember 15. Megírta az Uj Kelet, hogy a kereskedelem és ipariügyi minisztérium az országos iparkamarai választások dátumát november 4-re határozta meg. A november 4-én rámutattunk arra, hogy a kormányzat igen számbaveendő okai voltak a törvény által előírt három hónapos belügyi választások utalására és teljesen megfelelő volt a novemberre kitűzött választás.

Ugyanazok az okok azonban, melyek ért a választások akkor halasztást szenvedtek, ma is fennállanak. A választójelöltakat az ország legtöbb kamarájánál még nem készítették el, sőt olyan kamarák is vannak, melyek még a kereskedelmi és ipari együttműködési kategóriák listáit sem készítették el.

A kereskedelmi és ipariügyi minisztérium a tegnapi újból foglalkozott az iparkamarai választások kérdésével és elhatározta ezeknek újból elhalasztását. A törvényszöveg ugyanis aminek az alapján a kamarai választásokat lefolytatják, kategórikusan előírja, hogy a választójelölt összeállításától két hónpra lehet csak a választásokat meg-

tartani, hogy ezek két hónapig közszemlére legyenek kifüggesztve és az esetleges panaszok a választók részéről beérkezzenek.

A választójelöltakat azonban a kereskedelmi és iparkamarák a legjobb esetben is csak szeptember végéig készíthetik el, úgyhogy a választások az ország legtöbb kamarájánál, ezek között valószínűleg a kolozsvárinál is, december elején lesznek megtartva.

A decemberi választásokat azonban természetesen csak akkor tartják meg, ha addig a mult parlamentti szesszióban megszavazott kamarai törvényt nem módosítják. Kormánykörökben ugyanis intervenciók indultak meg, melyek rá akarják bírni Teodorescu minisztert arra, hogy a kamarai törvény módosításáról javaslatot nyújtson be a parlamentbe. A törvény módosító javaslat komoly érvekre támaszkodik. A kamarák autonómiaja és munkaképessége ugyanis az utolsó törvény folytán teljesen lehetetlenné lett téve, úgy, hogy a törvényt valószínűleg módosítani fogják.

Romania, Csehszlovákia és Jugoszlávia Jegybank-kormányzói értekezletre ülnek össze Bukarestben

Bucuresti-Bukarest, szeptember 15. (Az Uj Kelet tud.) Október hónap vége felé Bukarestben értekezletre ülnek össze a kisanant államok Románia, Csehszlovákia és Jugoszlávia Jegybankjainak kormányzói.

A kormányzók értekezletét hosszas tárgyalások előzték meg. A három kisanant állam gazdasági köréi már évek óta beszélnek egy ilyen értekezlet megtartásának szükségességéről, a találkozás gyakorlati kerestülvételére és a megbeszélésekre azonban eddig nem került sor.

A most összeülő értekezleten aztán a kisanant államok Nemzeti Bankjainak kormányzói komoly munkával akarnak hozzá fogni ahhoz, hogy a kereskedelmi élet és a három állam közti kereskedelmi közlekedés és együttműködés terén a legutóbb tapasztalt hiányokat kiküszöbölhessék.

A gazdasági kisanant eredeti alapszabályai ugyanis előírják, hogy a három ország bankkormányzói rendszeresen időről-időre össze kell üljenek, hogy megtárgyalják a szövetséges államok monetáris politikájának főbb irányelveit.

A jelenlegi értekezlet megtartásának színhelyét eredetileg Belgrádban tervezték, hogy ez az értekezlet a Gazdasági Kisanant konferenciájával egyidőbe és egy helyre essen. Legutóbb azonban Dumitrescu román Jegybank kormányzó javaslatára elhatározták, hogy az értekezlet Bukarestben tartják meg a Gazdasági Kisanant értekezletének befejezése után, mert a konferencia határozatainak alapján ez az értekezlet sokkal hasznosabb határozatokat hozhat.

Az értekezletet így október hónap folyamán a román fővárosban tartják meg.

DELA PRIMARIA MUNICIPIULU CLUJ

Nr. 24.019—1934.

Publicatiune

Se aduce la cunostinta generala, ca apa canalului morii, se va opri in 30 Septembrie a. c. (Dumuneca), orele 6 dupa masa si se va reintroduce in 10 Octombrie a. c. (Miercuri) orele 6 dimineata.

Se atrage atentia asupra proprietarilor riverani, ca sa angajeze forta de lucru necesara pentru repararea malurilor in timp util, deoarece prelungirea termenului aratati mai sus, nu se va putea aproba sub nici un motiv.

Cluj, la 15 Septembrie 1934.
Presedintele Comisiei Intertinare

Jesa

Könyvespolcomon könyvecske szerény kézikönyv. Régen, minden jelent meg, minden nevezhető mindig mérges Dux cionizmus gazdaság Trietsch ebben a r aki minduntalan mindig a legcsipősebb fides mennyiségben nista vezetőség orradásával magát Herkijozta a sodrából, len jelenet fejedőzősokon.

A charter-álmennától teljesen ideg Trietsch volt majd aki alaposan ismeron belül Palesztina adottságait szem előval a kezében számmára megnyíló lehelfelőkben trónolt ésnyán nyargalt. De misztikusabb volt, vagjai. A lényegében volt a szegény fejémduntalan és alapmiatt volt aztán, hokra hagyatva járta ség utját. Outsider radt mindörökké.

Ez a kicsiny könmusnak ugynevezett jelent meg. David koriban az elnök — vid lútwakjában öt — és a politikai ártak. A zégguzos d Herzl utja, mely a Angliáig és — Uranveig, ama idők oroszvezetett, eredménytel és teljesen járhatatl számára. A politika halt, éljen a gyakorlati gunyolódok valahogy datban foglalták össze, amely szükségesszerű új vezetőségen belül szor — a tropikus tanára volt és már a fejezésre juttatta a tottságot — képvisvatalosságot. Egyelő nem volt irányadó, hogy a Trietsch könpalasztinai munka szága a cionista szervevatalos kiadóváPalVerlag jelentette mesion zur Erforschung Warburg legszemélye

A könyvecske előza, hogy nem a Szentnek már amugy is enul gazdag irodalmadő jövő országáról eleven érdeklődés, mert a zsidó gyarm számára akar utunvégezni. A szerény nem is szerény, hanemitív kiállítás vitágylyen kezdetleges volt a gyakorlati kapcsolés milyen kevés moakkoriban a problématai gyarmatosításnak is, mint aminő I

Ezek a kapcsolato gyarapodtak, egyre edő közvélemény kéTrietsch könyvecske, majd orosz kiadás je 1910-ben erősen bővíkiadás. Mindez orőre a Palesztina irókorlati érdeklődés egkának. Amikor pedigsohn örökébe lépett

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

Jesaias Press Palesztina kézikönyve

— A bécsi Fiba-Verlag kiadványa —

Könyvespolcomon egy 170 oldalas kis könyvecske szerénykedik. Palesztina kézikönyv. Régen, nagyon régen, 1907-ben jelent meg, már szinte incunábumnak nevezhetném és a szépszakallu, mindig mérges Davis Trietsch írta. A cionizmus gazdasági szakértője volt Trietsch ebben a régmúlt időben. Az, aki minduntalan borsót tört, még pedig a legcsipősebb fajtaból és tetejében dus mennyiségben is adagolva, a cionista vezetőség orra alá és izgágáskodásával magát Herzl is nemegyszer kihozta a sodrából. Egész sor kellemetlen jelenet felidézője volt a kongresszusok.

A charter-álmoknak ebben a valóság-tól teljesen idegen korszakában. Trietsch volt majdnem az egyetlen, aki alaposan ismerte a cionista táboron belül Palesztinát és aki az ország adottságait szem előtt tartva, ceruzával a kezében számolt a zsidóság számára megnyíló lehetőségeivel. Nem a felhőkben trónolt és nem a szelek szárnyán nyarsalt. De éppen ezért optimistább volt, mint az álmok lovagjai. A lényegében mindig igaza is volt a szegény fejének. Am a formát minduntalan és alaposan elvétele. E miatt volt aztán, hogy egyedül, magára hagyatva járta a cionista tevékenység útját. Outsider volt és az is maradt mindörökké.

Ez a kicsiny könyve már a cionizmusnak ugynevezett kölni korszakában jelent meg. David Wolffsohn volt akkoriban az elnök — az Altneuland David Litwakjában őt idealizálta Herzl — és a politikai álmok szertefoszlottak. A zezugos diplomáciai út, a Herzl útja, mely a német császártól Angliáig és — Uram bocsássa! — Pheveig, ama idők oroszfejűjü Hitleréig, vezetett, eredménytelennek bizonyult és teljesen járhatatlannak az epigonok számára. A politikai cionizmus meghalt. Őljen a gyakorlati cionizmus! A gonyolódok valahogy így, ebben a mondatban foglalták össze az új irányt, amely szükségszerűen kialakult és az új vezetőségen belül Warburg professzor — a tropikus botanika egyetemi tanára volt és már a foglalkozása is kifejezésre juttatta a gyakorlati beállítottságát — képviselte a praktikus hivatalosságot. Egyelőre azonban még nem volt irányadó sulya és így esett, hogy a Trietsch könyvét, a gyakorlati palesztinai munka szószólóját, nem maga a cionista szervezet, sem annak hivatalos kiadványalata, a Jüdischer Verlag jelentette meg hanem a Kommission zur Erforschung Palästinas, a Warburg legszemélyesebb alkotása.

A könyvecske előszava hangsúlyozza, hogy nem a Szentföldről szól, melynek már amúgy is egyenesen példátlanul gazdag irodalma van, hanem a zsidó jövő országáról és azokhoz, akiket eleven érdeklődés fűz Palesztinához, mert a zsidó gyarmatosító törekvések számára akar utmutató szolgálatakat végezni. A szerény terjedelem, a már nem is szerény, hanem egyenesen primitív kiállítás világosan mutatja, milyen kezdetleges volt abban az időben a gyakorlati kapcsolat Palesztinával és milyen kevés mondanivalója volt akkoriban a problémáiról még a palesztinai gyarmatosítás oly fanatikusának is, mint amintó Davis Trietsch volt.

Ezek a kapcsolatok azonban egyre gyarapodtak, egyre erősödtek és a zsidó közvélemény kapva kapott a Trietsch könyvecskéjén. Héber, angol, majd orosz kiadás jelent meg belőle és 1910-ben erősen bővített új németnyelvű kiadás. Mindez csálhatatlan hőmérője a Palesztina iránt mutatkozó gyakorlati érdeklődés egyre növekvő fokának. Amikor pedig 1913-ban a Wolffsohn örökébe lépett új EAC — a ber-

lini vezetőség, melynek Warburg volt az elnöke — Bécsbe hívta össze a cionista szervezet XI. kongresszusát, az elnökségnek és a Keren Kajemethnek vastkos kötetet kitevő jelentései mellett, minden delegátus és mindegyik új ságró egy ezüstszinfelelő, pompásan kiállított Palesztina-kézikönyvet, no meg egy kék-fehér színű ceruzát kapott egy viaszkosváson akatáskában, mely még ma is az emléktárgyaim között kalódlik. Ez a könyv a Davis Trietsch művének közben dupla térfogatra növekedett és a Jüdischer Verlagnál megjelent tehát hivatalos elismerésre méltított kiadása volt.

A gyakorlati lehetőségek erősen kibővültek közben. Ruppin és Thon már rendszert vittek bele a gyarmatosító munkába. Tel-Aviv már kisarjadt a tengerpart fővénnyéből. Épült a technikum Haifában, alakot öltött a héber egyetem terve. Kiformálódott a sómér típusa... Nem csoda tehát, ha Trietschnek hasonlíthatatlanul bővebben akadt most már mondanivalója, mint első ízben, az antediluvialis 1907-ben.

Ez a hivatalos befogadás, vállveregés, szebb szóval: elismerés, nem elégitette ki azonban Trietsch-t. Maradt a régi; egyre zsörtölődő kritikus, aki volt. És ugyanakkor, amikor a kongresszusi iroda százzszámra osztogatta a könyvet, jómaga vezércikkét irt a Freistatt folyóiratnak — veres fedele, veres posztó volt minden „gutgesinnt“ cionista szemében — kongresszusi számába. — haszaband így kifejezni magam — alaposan leszedte a keresztívzet a vele immár sokban rokonságot tartó hivatalosságról és annak vezető férfairól, Trietsch, a könyvének népszerűsége dacára, megmaradt a mozgalom legnépszerűtlenebb — népszerűtlen egész a lehetetlenségig — alakjának. Annak, akit a saját önmarcangoló emlékezései jelle-

meznek a legjobban. Az Uganda terv idején történt. A „Nein-Sager“ tábor egyik vezető embere, tehát azoknak egyike, kik Uganda ellen voltak, Trietschhez fordult és kérte, foglaljon okvetlenül Uganda mellett állást. Ha Ön Uganda mellett lesz, a terv rögtön a kutba esik, mindenki ellene fordul.

1913—1934! Uramisten, mekkora a távolság e két időpont között. Milyen esemény lavina szakadt ránk azóta, amely szinte maradéktalanul mindent eltemetett, ami a múlté. Mennyire megváltozott a világ ebben a 21 esztendőben. A világ és benne a cionista szervezet és a Palesztina világa!

Josaias Press Palesztina kézikönyve formára, tartalomra és terjedelemre egyképpen beszédes bizonyítéka ennek az óriási, ennek a példátlan változásnak. Trietsch első kézikönyve idejében még nem létezett — hogy csak egyet halászunk ki a mutatio-rerum-bizonyítékok kinálkozó sokaságából — Tel-Aviv. A harmadik kiadásban mindössze szerény, nehezen döcögő kezdet. És most Press — a beavatottaktól hallom, hogy túlváatosan — 75 ezerre becsüli a lakossága számát. És a palesztinai zsidó összlakosság és a zsidó birtokállomány gyarapodása. Palesztina totaliter megváltozott szerepe a zsidóság gondolat és érzés-világában. Akik lasu tempójának itélik a haladást, ugyan vessék össze a két kézikönyvet, vessék össze a bennük foglalt statisztikai adatokat. — Press kézikönyve egyébként jelentősen több, mint aminek az alcímében szerényen nevezi magát, több mint csak „Führer durch Palästina“. Az utazás technikájának temérdek csinyján-binyján és a látnivalókon túl, megismeret ugyanis bennünket Palesztina földrajzával, néprajzával, politikai és közigazgatási szervezetével, a zsidó közösség szervezőjével s tetejében lelkiismeretes gazdasági tájékoztató. Továbbá bő kivonatban tárja elénk Palesztina négyezer éves múltját, a zsidó gyarmatosító-munka történetét és szösz szerint közli a palesztinai mandátum szövegét, amely voltaképpen az ország alkotmánya.

A szerkesztő, akinek Hugó Hermann volt a fősegítője, maga is hanguloyozza, hogy a könyve nem lehet a legjobb ígéreket mellett sem hibátlan. Ez a dícséretes szerénység bátorít arra, hogy né-

PAP VERA

mozgásművészeti iskolájában

a beiratkozás megkezdődött. felnőtt, gyermek- és baby-, valamint esti tisztviselőkurzusok. tanerőképzés, gyógytorna, egyéni oktatás, egyes és csoportos táncok betanítása. kombinált mensendick, laban, szentpál módszer. értekezni naponta 12—3 ig és d. u. 6—8 ig. mérsékelt tandíj.

cluj victoriei (v. kossuth ajos u) 27. telefon: 4-13.

hány fogyatékosra — a sok erény, a gazdag ajándék-sorozat mellett, amit nyújt, igazán jelentéktelen fogyatékos-ságára — csak úgy per tangemtem rámutassak. Hiba, hogy a stílusa még nem fejlődött, esziszódott a személytelenségnek, az abszolút tárgyilagosságnak és a minden cafrangtól mentes tömörségnek arra a fokára, amely a Baedeker kidványokból kedves ismerősünk, Néhány jelzője, néhány kifejezése zavarólag hat. A helyenkinti bőbeszédűsége szintén. Az arabokról irt jellemzése helyek-közzel em lékeztet az antiszemita zsidóizására és politikailag mindenképpen éretlen, simítani kell rajta, ha igaz is lenne. A részletes tárgymutatóért hálásak lehetünk. De kár, hogy magában a szövegben sem találunk egy-két esetben a Stiehwort-nál többet. (Egy példát hirtelenben: Tel-Aviv, Schulen.) Hiányzik a könyvből az összefüggő Palesztina-térkép. Hét részletben, tehát darabokra szakítva adja az ország térképét. Kiegészítésül szükség lenne egy teljes áttekintéstnyújtó, ha mindjárt kisebb arányú térképre. A zsidó olvasót — és a könyv a zsidó olvasónak készült — zavarja, hogy a bibliai citátumok jegyzékében együtt, minden megkülönböztetés nélkül szerepelnek az ó- és újtestamentum könyvei. Ezeket és még egy néhány apróságon — teszem és térképek nem kielégítő nyomásán — könnyen segíthet majd a szerkesztő egy új kiadásban, amelyre bizonyára rövidesen és megérdemelten sor kerül.

(g. s.)

Francia ágyuszörny, mely 80 kilométernyire megremegteti a földet

A tengeren táncoltak a hajók, amikor megszólalt az ágyú

London, szeptember 15. A kentgrófsági partvidék városainak és fürdőtelepeinek ablakait hatalmas dördülések rázkódtatták meg. Csak később vált köztudomássá, hogy a rázkódtatások oka egy francia messzehordó ágyú légnyomása, amelyet Calais közelében most próbálnak ki.

Az ágyú légnyomása 80 kilométeres körzeten belül érezhető s így azt belső-angolai grófságokban is érezték. A La Manche csatornán a kisebb gőzösök és a vitorlászachtok dióhéjként táncoltak az ágyú elsütése nyomán támadt hatalmas légnyomástól.

Hétfőn hirdetik ki a kolozsvári nyelvvizsgák eredményét

Jóindulattal kezeltük a vizsgázókat — mondja Dregan polgármester, a vizsgáztató bizottság elnöke

CLUJ-KOLOZSVAR, szeptember 15. Szombat délután véget értek a nyelvvizsgák, amelyek napok óta folynak a vármegyeházán. A vizsgák a vizművek alkalmazottainak szóbelijével fejeződtek be.

A vizsgák végén Dregan polgármester az alábbi nyilatkozatot tette:

— Láthatták, hogy milyen jó indulattal kezeltük a vizsgázókat. Nincsen szándékunkban őket az uccára tenni. Egyelőre nem tudom megmondani, hogy hány százaléké maradt fenn a rostán — folytatja a polgármester —.

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátolt mennyiségben kapható román és magyar fordítással is

az UJ KELET könyvosztályában

Ara 120 lej

Szállítjuk utánvétellel vagy az összeg és portaköltség (10 lej) előzetes beküldésével.

csak annyit mondhatok, hogy nagyon jól mentek a vizsgák.

— Nem az én feladatam volt, hogy a vizsgáztató bizottság kényes elnöki tisztét betöltsem. Először Dunca prefektust delegálta a belügyminisztérium de időközben el kellett utaznia és így reám hárult a feladat. Az eredményeket ő fogja kihirdetni hétfőn.

Héber szemlérium. A csernovicj héber tanítónő és tanítóképzőbe középiskolai végzettséggel vesznek fel növendékeket. Az első kurzus október 10-én nyílik meg. Közelebbi felvilágosításért sziveskedjék bizalommal direkt az iskolához: Prof. dr. Gottlieb Cernauti, Str. Logothetti 17. fordulni.

Szerezzen butoraink minőségéről információt vevőinktől!

Ezek címjegyzékét készséggel elküldjük!

Székely & Réti

Butorgyár Rt.-től, Targu-Mures. Fiókok: Bucuresti—Brasov

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Uj tervek, új munka- program: 22-én nyit a Magyar Színház

Kibővített művészi személyzet,
eredeti bemutatók

CLUJ-KOLOZSVÁR, szeptember 15. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári Magyar Színház körül már élénk sűrűség-forgás mutatja, hogy nagy előkészületek folynak a kezdődő színiévadra. A színház szeptember 22-én kezd meg kolozsvári szezonját és már ki is alakultak egy művészi személyzet összetételének, mint a színház műsorának körvonalai. A színészekkel való megállapodások nagyrészt már megtörténtek, a színház régi tagja és sok új színész írta már alá a szerződését az igazgatósággal.

A színház idei működése elé nagy érdeklődéssel tekint a közvélemény. A magyar színház és az intézményhez közel álló körök munkaprogramja ugyanis a magyar író tömörülésének, mely életképes irodalmi alakulatnak, a Helikonnak vetette meg az alapját, a színház irányítói is a független erdélyi színpadok aharjájá megteremtési, mely nem lesz tehetetlen függvénye a budapesti színpadoknak. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a magyar színházban nem kerülnek színre a budapesti színpadok nagyszerű darabjai, de nagyobb tere lesz a kezdeményezők és eredeti darabokra fognak súlyt helyezni. Így erre a szezonra nyolc eredeti színdarab bemutatását vették tervbe és több, külföldi színpadi művet is a budapesti színpadokat megelőzve, mutatnak majd be.

A színtársulat jelentős mértékben bővítette művészi személyzetét is. Nagy reményeket fűz a színház az új primadonna, Solymosán Magda bemutatkozásához. A nagytehetségű fiatal művésznő előbb a budapesti Király Színházhoz szerződött és hosszas közbenjárásra sikerült a Magyar Színház számára megnyerni. Szabretként Gábor Marát, a szegedi színház volt tagját szerződtették. Gordon Julia, Forgácsné Bárdi Teréz, Miklóssy Margit, Varró Anny, Koós Dodó, Fényes Aliz, Benes Ilona, Mihalkó Gizi és Copán Flori írták meg alá szerződéseiket. A drámai személyzet majdnem minden jelszava Kolozsváron maradt: Toth Elek, Baázs Samu, Tompa Béla és Sándor, Bereng Géza, Fűöp Sándor, Kovács György, Rajnay Sándor, Szabadkay Károly és minden valószínűség szerint Forgács Sándor is, akivel még nem fejeződtek be a tárgyalások. Érdekessége lesz a színészezőnk Jung János, az új bonviván, aki a festő ecsetet cserélte fel a színészi pályával és öt év óta vidéki magyarországi színpadokon szerepel.

Jelentősen bővült a zenekar is és az igazgatóság három karmestert is szerződött. Adorján Andor, a nagyváradi szász muzsikus kitarú és zeneszerzőt. Csiky Endrét és valószínűleg Stefanidesz Józsefet, akivel szintén nem fejeződtek még be a tárgyalások Stefanidesz Máriát mint segédkarmestert és korrepetitort szerződtette az igazgatóság. Az igazgatóság felosztotta az igazgatók munkakörét is. Dr. Kádár Imre a színház művészeti igazgatója lett, míg a technikai és adminisztratív teendőket Parlághy Lajos fogja vezetni.

A szezon a János vitézzel nyitja meg a színház. Butykay Ákos átdolgozásában, amit a budapesti opera két évvel ezelőtt nagy sikerrel elevenített fel. A második bemutató Indig Ottó „Magas iskola” c. új darabja, amelynek Kolozsváron lesz a premijere.

Diákok! fontos hír!

Minden román, magyar, német tankönyv LEPAGE-nál. Minden órászor, rajzeszköz kitűnő és mégis olcsó Lepage-nál.

Családi Gyermekotthon

Budapest, VII. Thököly ut 61. Modern lélektani alapon álló nevelőintézet. Svájci vezetés. Internátus. Idegen nyelvek. Zene. Sportok. Az összes iskolafajok fiúk és leányok számára. — Kérjen prospektust.

Biróság dönti el: mennyit ér Caruso hangja?

Caruso örökösei bepereltek egy bécsi rendezőt Caruso hangjának felhasználásáért

Bécs, szeptember 15. Igen érdekes ügyben hozott döntést ma az a színházi választottbiróság, amely a bécsi törvényszék alelnökének elnöklése alatt ült össze s amelynek tagjai között helyet foglalt a Burgtheater egyik dramaturgia és az általi Operaház zeneigazgatója is. A pert, amely a választottbiróság elé került, Caruso gyermekei indították Willy Forst, illetve a hátamögött álló filmkonzern ellen.

Willy Forstot nem filmszínészi működése miatt támadta a per, hanem mint rendezőt. A kitűnő filmszínész ugyanis az utóbbi esztendőkből mind ritkábban szerepel mint bonviván, ehelyett rendezőnek csapott fel és egyik peréről a másikra a legkapósabb rendezők sorába küzdötte fel magát. Első rendezői szereplése a nagy sikerrel játszott Schubert-film volt, azután következett a Maskerade, amely Paula Wessely főszereplésével készült. Ez a film már bemutatása előtt óriási sikert aratott, mert a nemrég lezajlott velencei nemzetközi filmkiállítás első díját nyerte. A per ugyancsak ezzel a filmmel kapcsolatos, amelynek különböző „A bécsi bál” alcímet adták. Az egyik jelenetben ugyanis igen érdekes és újszerű szcenírozás segítségével Caruso is fellép, — sőt énekel is. A jelenethez Caruso eredeti hangját használták fel — megmaradt gramofonlemezei segítségével. Így kap újra életet a film vásznán az elhunyt tenorista ragyogó hangja.

Igen ám, de Willy Forst, a rendező Caruso hangját, az örökösök megkérdése és beleegyezése nélkül használta fel, ezért indult meg a per, amely nyolcvanezer silling kártérítést követelt. Willy Forst azzal védekezett a választottbiróság előtt, hogy tudomása szerint Caruso hangja közkincs, ő azt hitte, hogy az szabadon felhasználható.

A választottbiróság ezzel szemben a Caruso-örökösöknek adott igazat, a kártösszeget azonban nem ítélte meg — csak elvi döntést hozott. Miután pedig Willy

Forst kijelentette, hogy ha a választottbiróság őt, illetve a filmet gyártó konzernét kártérítésre kötelezi, úgy hajlandó egyezkedési tárgyalásokra a Caruso-örökösekkel — remény van a békés egyezésre.

Ha azután az egyezkedési tárgyalások még sem vezetnek sikerre, úgy a bíróság fogja eldönteni — mennyit ér Caruso hangja?

ROYAL MOZGÓ MÚSORA:

Vasárnap d. e. 11. kor matiné: Ezer veszélyen keresztül, Nagy kalandorsláger. Ma, vasárnap új kettős műsor. 2 film egy helyért. Földszint 20, balkon 15 lej. I. Premier. Először Kolozsvárt: Egy éjszaka a fronton. 1934-es év legnagyobb háborus filmje. II. A szerelmes szálloda. Fősz.: Anny Ondra.

AZ OPERA MOZGÓ MÚSORA:

Csütörtökön premier, a szezon első ünnepe: Egy édes kicsi nő. Főszerepekben: Sylvia Sidney és Frédéric March. Rendezte: Marion Gering. Jön: Dalommal kereslek. Fősz.: Claudette Colbert és Ricardo Cortez.

ÉPÍTŐMUNKÁS-MOZGÓ MÚSORA:

Vasárnap 3, 6 és 9, hétfőn, kedden fél 8 és 9 órákor ugyanez a műsor. Helyi árak: 10 és 12+3 lej.

Az Athenaeum 60 lejes regényeinek legújabb kötete: Priestley: „A nap hőse”. A háború utáni angol irodalom legnagyobb szerzője a szerző s legmulatságosabb, legelevenebb, legmaibb alkotása ez a regény, a botcsinálta hős és a szépségkirálynő regénye. Sikere lesz, kell hogy sikere legyen! Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltés (10 lej) előzetes beküldése mellett

Megjelent!

Megjelent!

A zsidókérdés kézikönyve

Az első, magyar nyelven megjelent átfogó mű, amely a zsidó kérdés és a cionista mozgalom összes alapvető problémáit enciklopédikus alapossgal ismerteti és megvilágítja. Nélkülözhetetlen utmutató a zsidó nép, a cionista mozgalom és Palesztina történelmi fejlődésének ismertetésénél.

Tartalomjegyzék:

A zsidókérdés alapvonalai. A zsidó nép vázlatos története. A zsidó társadalomgazdasági története. A zsidó nép szociológiája. Az antiszemitizmus (fogalma, oka, történelmi fejlődése). Az asszimiláció. A cionista ideológia. A cionista mozgalom története. A cionista világszervezet. A cionista szervezet intézményei. A cionista pártok (Mizrachi, revizionisták, radikálisok, klai), a Dolgozó Zsidó Palesztina). A Jewish Agency. Palesztina földrajza, Palesztina befogadóképessége. Angol imperializmus — zsidó országépítés. Az arabkérdés. A palesztinai zsidó kolonizáció. Palesztina fejlődésének statisztikája. A palesztinai zsidó munkásmozgalom.

A héber nyelv a zsidó megújulásban. Cionista portrék (Hess, Pinsker, Herzl, Achad Haam, Max Nordau, Chajim Weizmann, Martin Buber stb.)

Ára 100 lej

Az Aviva Barisszia kiadása

Megrendelhető utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése ellenében az Uj Kelet könyvosztályánál.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jeltűzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Fűzők? Melltartók? Legelőnyösebben Gármid Szálonban Str. Neculcea 2, Rennerpala a.

Központban uricsaládnál iskolás ifjak teljes ellátást kaphatnak, fürdőszobahasználatnál Str. Abatele Zavoral 2/b, Óvár.

Teljes ellátást kaphat diáklány, vagy tisztviselő nő is szülő családnál. Cim a kiadóban.

Egy középiskolás lány ort. uricsaládnál teljes ellátást kaphat zongora és fürdőszobahasználatnál II. gimnázista leányom mellett. Str. Gh. Baritiu 16.

23 éves, magas, barna ort. özr. fiatal ember vagyok. Nősülnék vallásos uriházból 100.000 lej hozománnyal. „Talmud” jelige.

Oradea megfogalmazásos helyén fűzőszalon és rövidáruüzlet, elköltözés miatt eladó. Cim a kiadóban.

Magyar elemi oktatásban gyakorlott nevelőnőt, német nyelv tudással, két készenyőz felveszek. Schwartz, Rosiori, jud. Bihor.

Román-német nevelőnőt keresek 10 éves kislányomhoz elsőjére. Porgesz Pál Oradea, Ciorogariu 15.

Két és három szobás komfortos lakások olcsón kiadók „GENERALA” Biztosítónál Str. Jorga 3, I. 17

I. emeleti három szobás, összkomfortos lakás kiadó. Str. Grigorescu legelejen. Értekezni: Str. Dragalina 124, üzlethelységben.

Szép nagy üzlethelyiség azonnalra kiadó. Regina Maria 38.

Elegánsan bútorozott, különbéjárta szoba, fürdőszobahasználatnál és teljes ellátással egy vagy két személy részére kiadó Semlyén Tivadarnénál, Str. Iuliu Maniu 33. szám alatt.

Agilis sorsjegygynököt keres Economia S. A. Succ. Cluj, Plata Unirii 23.

Fejlesztésül venne jóalakú, szép, intelligens urifánynéj hozománnyal vagyonos középkorú diplomás. Leveleket „Harmónia” jelgére kér.

Idősebb német nő kerestetik hat és hét éves kislány mellé vidékre. Román nyelvtudással előnyben. Ajánlatokat kérem, fényképpel, bizonylatokkal és fizetési igényekkel, dr. Fruchter Poieni de sub Munte címre.

Jó házból való, magyarul, németül, románul beszélő, varrásokhoz értő leány kisebb gyermekek mellé ajánlkozók. Deutsch Zs. gmondnénál Medias.

Megnyit az első kolozsvári ort. kóser cukrászüzem. A legizlesebb kivitelű tortákat, mignonokat, szendvicseket, valamint apró süteményeket: eljegyzésekre, esküvőkre, keresztelőkire és egyéb alkalomokra a legizlesebb kivitelben, a legjutányosabb árban készítik. Adjer, Str. Londrei 19.

A legizletesebb vegetárius ételek a Schwartz Ignácné vezeése alatt álló „Familia” kóser vegetárius étteremben kaphatók. Cluj, Str. Memorandului 10. hátul az udvarban. Rendkívül olcsó árak. Előnyös abonamafeltétel.

Előnyomatás a legújabb módszerek szerint fehérneművarrás, kéz és géphímzés, csipkebevarrás, függöny, ágyszerítő összeállítás, montírozás legszebben, legolcsóbban FISCH BÖSKE kézimunkaszalonjában Cluj, Str. Baritiu 16.

HIR

A nemzetgyűlés a pártprogramon, Buk. Dimincata szerint a belső helyzete tisztázásáért folytatják az Eforia munkát. A pártprogram tárgyat fogják képezni problémák, a kisebbpénzügy és gazdasági ügyek csütörtökön tartották meg, mikor Olaszországba.

Iorga nem aspirál. Bukarestből jelentkezők Iorgához társra kérdést intéztek róla. Iorga professzortartózkodik Szimájában befejezesse legújabbját. Amíg pedig a portóhozotta még: En és lok és nem konspirál.

London már kész sárra. Londoni jelenlény vásárra már moskészületeket az angol Műt minden évben, eédességeket eállító a karácsonyi vásárt, megrendezék kiállítás nyit meg az angol fiparágának a karácsonyiból legfontosabb jelenlágban évente ötven megrendelés kapnak.

Dugulás és agyomor. és bélyavardás. a has állandorekeszizom gyakoriderekfájás ellen „Ferenc József” keszgekbe elosztva, naponta hathatós segítséget megfigyelések bejegyzés Ferenc József vizalcsotiban — tu táplálás — gyorsan, biztonságosan.

B. Bernstein J. tanítását újra megkezdte (v. Wesselényi M. u.)

Anyám, Frisch kötetben gyűjtötte az emlékekről azt hiszi, azk. Megindult szülő az anyai szeretet írija, hogy lapja, a Zberében mér, nem betegágyánál volt, orvos harcolt érte, szünelenül, törre imockaj hiba mosta, ég kapuj zárva mar, akkor nyitak meg azédesanyja lelke keres. A szerkesztő egyedül mint más árva gyermek remetégeivel hi a Nagyvilág és kértet, hogy énekeljen, séljen új meséket a zült dermedt szárnyakkal, tépet ruhában. A gyermeki szeretetsát az „Anyám” címde a harmadik is erírja az anya szombamkor fehérbe ölszombatgyertyák, mekejért. A további emlékbészédek mind szólnak. A könyv jövő Menedékháza” jötték.

Önnek Természete és tápl

A legnagyobb ételbiztos egészség és mesének utmutatója. BUCSANYI GYULA orvos — a modern módok uttörője és mes orvosgyakorlat alapján írta meg ényajunk legnépszerű adóját.

120 Lei L Vidékre post

HIREK

— A nemzeti párt újra dolgozik a pártprogramon. Bukarestből jelentik: A Dimineata szerint a nemzeti párt pártprogramjának belső helyzete tisztázódván, rövidesen folytatják az Eforia-fürdőn megkezdett munkát a pártprogram elkészítésére. Vita tárgyát fogják képezni a közigazgatási problémák, a kisebbségi kérdés, továbbá a pénzügy- és gazdasági politika. Az első ülést csütörtökön tartják. Még nem állapították meg, mikor utazik Mihailache Olaszországba.

— Iorga nem aspirál és — nem konspirál. Bukarestből jelentik: A Színájában tartózkodó Iorgához a Curentul munkatársai kérdést intéztek a politikai helyzetéről. Iorga professzor hangsúlyozta, azért tartózkodik Színájában, hogy nyugodtan befejezhesse legújabb történelmi munkáját. Amíg pedig a politikai helyzetet illeti, hozzá tette még: Én semmire sem aspirállok és nem konspirálok.

— London már készül a karácsonyi vásárra. Londoni jelentés szerint a karácsonyi vásárra már most megkezdik az előkészületeket az angol kereskedelmi körök. Mint minden évben, ebben az évben is az édességeket előállító gyárak kezdik meg a karácsonyi vásárt. A gyárak most is megrendezik kiállításukat, amely most nyílt meg az angol fővárosban. Ennek az iparágaknak a karácsonyi vásár szempontjából legfontosabb jelentősége van, mert általában évente ötvenmillió font összegű megrendelés kapnak.

— Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, a has állandó puffadtsága és a rekeszizom gyakori felfoldódása, hát- és derékfájás ellen a természetadta „Ferenc József” keserűviz, kisebb adagokban elosztva, naponta többször bevéve, hathatós segítséget nyújt. Tudományos megfigyelések beigazolták, hogy a Ferenc József víz alhasi megbetegedések esetében — tüdőplégy, vérző egyéneknél is — gyorsan, biztosan és mindig enyhén hat.

— B. Bernstein Jolán zongoratanárnő tanítását újra megkezdte Reg. Ferdinand (v. Wesselényi M. u.) 22. alatt.

— Anyám. Frischmann Dezső kicsiny kötetben gyűjtötte össze apróbb írásait, amelyekről azt hiszi, hogy őt magát jellemzik. Megindult zsidó íráskor. Első írása az anyai szeretet jegyében fogant, megírja, hogy lapja, a Zsidó Jövő 1931 októberében miért nem jelent meg. Anyja betegyánál volt, fogta a kezét, mint orvos harcolt érte, de hiába rebegett szűrése, forró imákat és könnyfolyamokká hiba mosta fehérre az arcát, az ég kapuj zárva maradtak előtte és csak akkor nyíltak meg izzó ragyogással, mikor édesanyja lelke keresztül röppent rajtuk. A szerkesztő egyedül maradt. Árva lett, mint más árva gyermek... És a levelezőlapok rengetegével hiába kopogott ajtaján a Nagyvilág és kérte, követelte, reklamálta, hogy énekeljen, daloljon tovább, meséljen új meséket a zsidó jövőről. Ő csak üt dermedt szárnyakkal, lehorgasztott fejével, tépett ruhában... Űlt a földön... A gyermeki szeretet másik megnyilvánulását az „Anyám” című dolgozatban látjuk, de a harmadik is arról szól. A béke című rajza az anya szombatját vázolja fel, amikor fehérbe öltözött, megáldotta a szombatgyertyákat és imádkozott gyermekéért. A további cikkek, gúny és emlékbeszédek mind az anyai kegyeletnek szólnak. A könyv jövedelme a „Szegények Menedékháza” jótékony céljait szolgálja.

Önnek írták Természetes gyógymód és táplálkozás

A legnagyobb életbölcsesség könyve — a biztos egészség és magas életkor elnyerésének útmutatója.

BUCSANYI GYULA dr., eu. tanácsos, főorvos — a modern természetes gyógy. módok uttörője és mestere — négy évtizedes orvosi gyakorlat gazdag tapasztalatai alapján írta meg élete e főművét mindnyájunk legnépszerűbb tanácsadójaként.

120 Lei LEPAGE-nál Cluj Vidékre postán utánvétellel.

„rythmica”
speterné blum marcsa

MODERN TORNA ÉS TÁNCMŰVÉSZETI ISKOLÁJA.
Piața Unirii No. 22.

csoporthoz és magánórák felnőtt és gyermekoktatás
ÉRTEKEZÉS ÉS BEIRATKOZÁSOK SEPT. 17-ŐL AZ ISKOLÁBAN 2-4 KÖZÖTT.

A titkos amerikai fegyverszállítás óriási méretei a szenátus bizottsága előtt

25 ezer dollár közvetítői díj

WASHINGTON, szeptember 15. Öt kormány tiltakozása miatt az amerikai kormány elhatározta, hogy megcenzurálja a fegyverkereskedelm ügyében kiküldött szenátusi vizsgálóbizottság tárgyalásait. Nye szenátor, a vizsgálóbizottság elnöke kijelentette, hogy nem hagyja magát befolyásolni az öt kormány intervenciója dacára sem és nem

fogják megakadályozni a vizsgálatot. Megállapítást nyert, hogy a Dupont-Nemours cég puskapor szállításokat végzett Hollandiába és Németországba. A rendelkezéseket egy Gieri nevű titokzatos személy közvetítette, aki széleskörű nemzetközi összeköttetésekkel rendelkezik és aki 25.000 dollár közvetítői díjat kapott.

— A feketetengeri és balti orosz flotta elindult Vladivosztkba. Isztanbulból jelentik: Egy Novoroziskból érkező magyar jelentés szerint a feketetengeri és balti tengeri szovjetorszag flotta parancsot kapott, hogy a távolkeleti tengeri haderő támogatására azonnal Vladivosztkba induljon.

— Kollektívszerződést akarnak a borkereskedelmi alkalmazottak. A kolozsvári alkalmazottak szervezett börtöncsoportja kollektívszerződés tervet adott át a munkaadóknak, amellyel a szakmában dolgozó segédtek, tisztviselők, pénztárnokok, tanácsadók és bolti szolgák helyzetét akarják javítani. A főnökök egyelőre nem vállalták a szerződést, de a helyzet úgy néz ki, hogy könnyen sztrájkra kerülhet a sor.

— Két bulgáriai román gyermek átszökött Romániába. Turuseverinből jelentik: Egy határőrpatrull az elmúlt éjjel a mehedintimegyei Vrata falunál egy csónakban két gyermeket fogott el, akik Bulgáriából szöktek át. A gyermekek timok-völgyi románok fia, akik azért jöttek az országba, hogy román iskolában tanulhassanak. A gyermekeket egyik bukaresti internátusba fogják elhelyezni.

H. Devecseri Anci mozgásművészeti iskolájában a gyermek, felnőtt és dolgozó nők részére esti csoportokat megkezdődtek. Előkészítés államtanári vizsgára. Beiratkozások: naponta 12-2-g és 3-6-ig, Cal, Reg. Ferdinand 25. (Főpostával szemben), Telefon 9-80.

— Dumitrescu tábornok vagyonellenőrzési pere. Bukarestből jelentik: A Dumitrescu tábornok ügyében folyó hadbírói vizsgálót során mára nagyszámú tanút idéztek be. Ezzel egyidejűleg egy vegyes katonai és polgári bizottság foglalkozik a közpénz elmulasztására vonatkozó vádak részletes megvizsgálásával.

Hevesi Piroska zongoraművész és Pfeiffer Alfréd operanékes, énektanár nyaralásukból hazaértek. Lakásukon található k. d. e. 11-1-g, délután 4-7-ig. Str. Memorandului 10.

— Repülni tud, jární nem. Londonból jelentik: Szomorú napja volt szombaton Miss Lucy Verlon 82 éves hölgynek. Nem ülhetett be egy repülőgépre, amely looping mutatványokat végzett. Az idős kisasszony néhány évvel ezelőtt repült először. Nagyon megszerette a dolgot és azóta minden vágya az, hogy részt vehessen egy nagyarányú looping mutatványban, melynek lényege tudvalevően az, hogy a repülőgép bonyolult és veszélyes bukfeneket végez a levegőben. Az öreg hölgynek jó ismerőse Sir Alan Cobham, az ismert repülő. Sir Alan autóját kivezette a bognori repülőtérré, ahol már készen állt egy loopingra alkalmas nyitott ülésű repülőgép. Ekkor derült ki az a szomorú tény, hogy a 82 éves néni, aki a levegőben szeretne bukfenecézni, nem tud jární. Semmiképpen sem tudták felvinni a looping repülőgépre magasán elhelyezett ülésére. Könyözve mondták le tehát vágyának teljesüléséről és meglegedett azzal, hogy közönséges utasrepülőgépen röpködjön több mint egy óra hosszat. Amikor tekinthet, még mindig elég szép teljesítmény.

— Rádióleadó a Ferenc József szigeten. Párizsból jelentik: A leningrádi aeroinstet a Ferenc József-földön automata rádióleadókat szerelt fel, amely naponta leadja az időjárásra vonatkozó adatokat.

— Bécsben mutatók be Mussolini „Julius Caesar”-ját. Bécsből jelentik: Mussolini új drámájának, a Julius Caesarnak bemutatója Bécsben lesz a Burgszínházban Werner Kraussal a címszerepben.

— Lelőttek a villamosról egy sztrájk-törő kalauzt. Madridból jelentik: A spanyol főváros egyik legforgalmasabb pontján közúti villamosvezetői szolgálata ellopása közben revolvergolyóval ismeretlen merénylő lelőtt. A gyilkosságnak kétségtelenül politikai jellege van. A villamosvezetőket a legutóbbi demonstratív jellegű általános munkabeszüntetéskor szolgálati helyükön maradtak, s a meggyilkolt egyik szószólója volt a sztrájkban való részvétel megtagadásának.

— A Graf Zeppelin körúta, Berlinből jelentik: A Graf Zeppelin körutat tett a Münchenben tartott nemzetközi utügyi kongresszus résztvevőivel az épülő német országi autostrádák felett. A léghajón 62 utas foglalt helyet, akik 21 országot képviseltek a kongresszuson. Átszállottak Heidelberg, Mannheim, Frankfurt, Köln és Darmstadt felett, majd a léghajó Frankfurtba visszatérve leszállást végzett s az utasok kiszállottak.

— Német konzorcium építi a kínai vasútvonalakat. Londonból jelentik: Két megépítendő kínai vasútvonalat német tőkével dolgozó konzorcium kapott meg a nankingi kormánytól. A munkálatokat rövidesen megkezdik.

Deutsch Gizella, francia egyetemen végzett középiskolai tanárnő, pedagógiai működését október 1-én újabb megkezdte. Jelentkezni Str. Surda (Kiss ucca) 32.

Már 3 éves kortól szórakoztatónak írják gyermekeket zenés tornajátékok által. Pap Vera baby-kurzusán, Irassa be tehát. Értekezni naponta 12-3-g és d. u. 6-8-g az iskolában Cal, Victoriei (v. Kossuth L. u.) 27. Telefon 4-13.

Értesítem a tisztelt hölgyeket, hogy külföldi tanulmányutamról hazaérkeztem. Hoztam eredeti Párou, Bernard és Lavin modelljeit. Megtekinthetők „Lyra” francia és angol nő divatszalonban, Str. Babes 19, Rosescu.

Izsák Laura Wienben végzett zongoratanárnő a legmodernebb hallást és ritmust fejlesztő, improvizálást gyakorló „Tonika-Do” módszerű tanítást megkezdte. Külön kurzus kisgyermek, kezdők és haladóknak. Előkészítés konzervatórium vizsgákra. Értekezni 5-7-ig Piața M. Viteazul 39.

— Anglia véletlenül sodródott a világháborúba. Londonból jelentik: Lord Beaverbrook a Sunday Expressben közölt háborús leleplezésében kimutatja, hogy Anglia 1914 augusztusában véletlenül sodródott bele a háborúba. A kormány augusztus 1-én vagy 2-án még kétségkívül a háború ellen döntött volna. Miután végül a hadizenet mellett döntöttek, még mindig úgy határoztak, hogy nem küldenek expedíciós sereget és Anglia háborús szerepe kizárólag Franciaország kikötőinek és partvédelmének védelmére fog szorítkozni. Lord Haldane hadügyminiszter, a Birodalmi Védelmi Bizottság augusztus 5-i ülésén kijelentette, hogy Anglia nem fog semmiféle expedíciós haderőt a La Manche csatornában átküldeni és erről Lord Balfour írásban értesítette Bonar Lawt. Ezt a döntést a londoni francia nagykövettel is közölték, aki Lord Haldane jelentése szerint ellentmondás nélkül belenyugodott ebbe a határozatba. Hogy Anglia később mégis megváltoztatta ezt az álláspontját, az főként annak a titkos megállapodásnak tulajdonítható, amelyet Lord Landsdowne Franciaországgal kötött. Ez a teljesen határozatlan jellegű egyezmény látszólag alig volt több pusztán baráti nyilatkozatnál és mégis elég erős volt ahhoz, hogy beérantsa Angliát a világháborúba. Lord Beaverbrook végül kijelenti, hogy Baldwin most éppen ilyen módon igyekszik Angliát Franciaországhoz kötni és azt a híres mondását, hogy „Anglia határai a Rajnánál fekszenek”, franciaországi látogatása követte amelynek során megismerlette a francia keleti határ erődtiményeit.

FIGYELEM!
Tíz finom cigarettá elegáns csomagolásban 12 árt.
A CIGARETTA NEVE!

UNIREA

12 lejtű 10 UNIREA cigarettát kaphat szép dobozba csomagolva. AZ UNIREA CIGARETTÁK nikotinmentesítve vannak, szópoka nélkül, alakjuk nagy és elegáns. AZ UNIREA CIGARETTÁK megőrzik illatukat és egyestik magukban a legfinomabb cigaretták ízét és aromáját, amellyel, hogy NIKOTINMENTESEK.

SZIVJON UNIREA CIGARETTÁT!

— Külföldi kirándulók szerencsétlensége Franciaországban. Párizsból jelentik: Tegnap éjjel Rennes városa közelében egy autó egy fának szaladt és felborult. Utasai közül dr. Amidmedhy perza alattvaló és dr. Lucian Taeb román származású orvos meghaltak, másik két utas súlyosan megsebesült.

— Az európai körrepülés résztvevői Varsóban. Varsóból jelentik: Az európai körrepülés résztvevői visszaérkeztek a lengyel fővárosba. Érkezésükkor a meche towj repülőtéren 60 ezer főnyi lelkes közönség éljenzte a nagy tura résztvevőit. Az egyik lengyel látszik az eddigiék szerint a tura győztesének. Vasárnap a 200 kilométeres gyorsasági és megbízhatósági verseny után fogják véglegesen megállapítani a helyezéseket.

— Egy ejtőernyős pilóta beleesett az oroszánkrebe. Londonból jelentik: Azok, akik tegnap délután a londoni állatkertben voltak, szörnyű jelenetnek voltak tanúi, amely kihozta sodrúkból még a bátor angolokat is. Egy pilóta ejtőernyős gyakorlatozás közben véletlen folytán éppen az állatkert felett szállt le és az ejtőernyő fennakadt az oroszánkrebe kinyúló gumölcsfán. A megzavart oroszánlank nyugtalanodni kezdtek, Ráugrottak az ejtőernyőre és már-már az a veszély fenyegette a pilótát, hogy szétmarcangolják. Az utolsó pillanatban azonban megérkeztek a tűzoltók, akik vizsugarat bocsátottak a vadállatokra, míg az állatkert vezetője vissza tudta tartani őket addig, míg a halálrámúlt pilóta leszállt a fáról.

UJ KELET Legújabb hírek

Párizsban számolnak azzal, hogy Lengyelország véglegesen szakít Franciaországgal és kilép a Népszövetségből

Megtörtént a megegyezés az Oroszországhoz intézett meghívás szövegében. A hét elején ünnepélyes külsőségek között veszik fel a Szovjetet a Népszövetségbe

A kisantant fenntartja eddigi álláspontját a kisebbségi kérdésben

Párizs, szeptember 15. A francia sajtó egyhangulag nagy elégtétellel fogadja, hogy Barthou, Simon és Aloisi majdnem megegyező szellemű beszédekben utasították vissza az agresszív lengyel felszólalást. Egyetlen ország sem szabadulhat meg a maga akaratából az egyezményektől, amelyeket aláírt anélkül, hogy a többi aláírók beleegyezését bírná. A lapok kárhözhatják Lengyelország magatartását olyan követelések miatt, amelyeknek valódiságát mindenki elismeri, de amelyeknek érdekében más eszközökkel kellett volna élnie.

Lengyelország hajlíthatatlan

Genfben megkezdődtek a kulissza-mögötti tanácskozások arra vonatkozólag, hogy Lengyelországot imperativusainak mérséklésére és egyes kitételeinek megváltoztatására rábírija. A lengyel delegáció köréből azonban hangsúlyozzák, hogy Lengyelország a kisebbségvédelem általánossá tételére vonatkozó javaslatát nem fogja visszavonni és a deklaráción változtatást sem hajlandó keresztül vinni. A varsói sajtó érdekesen kommentálja a lengyel magatartást. A Gazeeta Polska felemlíti, hogy Lengyelország tizenkét év óta szüntelenül napirenden tartotta a kisebbségekre vonatkozó törvények revíziójának kérdését, de eredménytelenül. Azok a jogi eszközök, amelyeket Anglia, Franciaország és Olaszország képviselői hoztak fel a népszövetségi tanácsülésen, éppen e három állam magatartása miatt maradtak eredménytelenül.

A megoldásra a lengyel lapok szerint csak egy lehetőség van: szavazás alá vonni a lengyel határozati javaslatot a kisebbségek védelmének általánosítására vonatkozólag. Tévédés lenne azt hinni, hogy Lengyelország hajlandó eltérni arról az útról, amelyet érett megfontolás után választott.

A lengyelországi kisebbségek álláspontja

Mint Varsóból jelentik, a lengyelországi kisebbségek körében érthetően nagy visszhangot keltett Beck váratlan kijelentése, Legelsőnek az ukrán kisebbség vezetői, akik hatmillió ukrán néptömeg akaratát képviselik, jelentették ki, hogy

fenntartják a jogot a jövőben is arra, hogy kisebbségi sérelmeik ügyében a Népszövetséghez forduljanak, mert a lengyel egyoldalú eljárást nem hajlandók tudomásul venni.

A párizsi déli lapok megállapítják, hogy Lengyelországban a francia-barát politika hívei ellenzékbe szorultak, számolni kell tehát azzal, hogy Lengyelország szakít a francia szövetséggel, Németország mellé áll és kilép a Népszövetségből.

Barthou és Litvinov megegyezett

Genf, szeptember 15. A szovjet népszövetségi feltételre elől az utolsó akadályok is elhárultak, Massigli olasz népszövetségi főmegbízott és Benes csehszlovák külügyminiszter tegnap gépkocsin felekeztek az Evianban tartózkodó Litvinov külügyi népbiztos és átadták neki a szovjethez intézett meghívás módosított szövegét. Litvinov a szöveget elfogadta és elkészítette a szovjet részéről a meghívásra adandó irásbeli választ.

Massigli és Benes az iratokkal visszatértek Genfbe és ekkor kezdetét vette a meghívó eredeti okiratának aláírása. A népszövetségi tagállamok közül eddig 34 kormány megbízott írta alá országa képviselő

viselőjének a szovjethez intézett meghívást. A meghívót még a mai nap folyamán távirati úton eljuttatják Moszkvába.

Barthou a lapok munkatársainak kijelentette, hogy még nincs megállapítva Oroszország ünnepélyes felvételének időpontja, de népszövetségi körökben úgy hírlik, hogy hétfőn esetleg már tárgyalás alá veszik a kérdést és ebben az esetben a hatodik politikai bizottság hétfőn este, vagy kedden reggel összeül. Más hírek viszont arról számolnak be, hogy a politikai bizottság szerdán tartja meg ülését.

Az angol külügyminiszter figyelmes...

Sir John Simon angol külügyminiszter repülőgépen visszautazott Londonba és már nem is tér vissza Genfbe. Ezt azzal magyarázzák, hogy

az angol külügyminiszter tekintettel van az angliai jobboldali sajtó érzékenységre és nem jelenik meg azon a közgyűlésen, amelyen a szovjetet felveszik a tagállamok sorába.

A Petit Parisien szerint a szovjetnek a Népszövetségbe történő felvétele után Barthou azonnal visszautazik Párizsba és csak később tér vissza az osztrák kérdés és a Saar-probléma vitájához.

Barthou római útja és az olasz kölesön

Párizs, szeptember 15. A francia sajtó már foglalkozik Barthou külügyminiszter római utazásával is. Az Echo de Paris szerint nem állapították meg véglegesen Barthou utazásának időpontját. Az Information hírlaptudósító iroda úgy értesül, hogy a külügyminiszter Sándor király párizsi látogatása miatt október 15-én még nem lesz az olasz fővárosban, hanem elhalasztja utazását valamivel későbbi időpontra. Barthou néhány napot

fog tölteni Rómában, tárgyal Mussolini-val és Suvich-csal, de Chambrun gróf római francia nagykövét jelenlétében. Valószínűnek tartják, hogy a római látogatás után Olaszország kölesönt fog kibocsátani a párizsi pénzpiacra.

Interparlamentáris konferencia Belgrádban

Belgrád, szeptember 15. Holnap nyílik meg a tizenkilencedik nemzetközi parlamentáris kereskedelmi konferencia Sándor szerb király védnöksége alatt. Romániát a konferencián Saveanu kamarai elnök vezetésével képviselik és szenátorokból álló küldöttség képviseli. A román csoport helyettes elnöke Tonj Iliescu szenátusi elnök főtitkár pedig Sebastian Serbescu képviselő. A konferencia tárgyat a kereskedelmi csemeüzletek, vám- és vasúti egyezmények, nemzetközi közmunkák megszervezése, pénzügyi stabilizáció és a szerzőjogra vonatkozó törvénykezések nemzetközi egységesítése képezi. Serban Mihail kolozsvári szenátor, a mezőgazdasági akadémia rektora, a mezőgazdasági hitelről és a földművelő lakosság vásárlóerejének fellendítéséről fog jelentést felolvasni.

Az olasz bomba

Európaszerte nagy szenzációt keltett a Paris Soirnak az a híre, hogy az olasz kormány táviratilag megtiltotta az olasz delegációnak a belgrádi konferenciára való utazást. A küldöttséget a távirati letiltás Velencében érte utol. A kormányintézkedés az olasz-jugoszláv feszültséggel magyarázható. Az olasz sajtó heves támadást intéz Jugoszlávia ellen amiatt, hogy a menekült nemzeti szocialistákat támogatásba készül részesíteni és ezzel lehetővé teszi, hogy Közép-Európában új zavarok támadjanak.

GENF, szeptember 15. A kisantant

Ma összeült a Skoda-bizottság, de mingyárt el is napolta magát, mert az előadók nem dolgoztak a szünet alatt

A bizottság elnökének nyilatkozata a Skoda-féle tengeri kigyóról

BUCURESTI-BUKAREST, szeptember 15. Ma reggel összeült a Skoda-bizottság Dimitriu elnöklete alatt. Ami kor a nyár derekán félbeszakították a bizottság üléseit, az előadók azt a feladatot kaptak, hogy szeptember 15-ig készüljenek el jelentéseikkel. Ma azonban, amikor a bizottság összeült általános meglepetésre az előadók rámutattak arra, hogy nincsenek abban a helyzetben, hogy bemutatnassák jelentésüket. Ebből kifolyólag élenk vita keletkezett, mert Armand Calinecu kijelentette, hogy egyes jelentések elkészülhettek volna. A bizottság hétfőn folytatja munkálatait.

Dimitriu, a Skoda-bizottság elnöke nyilatkozott a Dimineatanak. Hangsúlyozza, hogy a bizottság munkálatainak szeptember 15-ig való felfüggesz-

tése szükséges volt az összegyűjtött anyag rendezése és kellő áttanulmányozása végett. A mai naptól kezdve újból megkezdik a munkát és azt ugyanolyan tárgyilagossággal fogják folytatni, mint eddig.

Arra a kérdésre, mikor fejezi be a bizottság munkáját? — Dimitriu így válaszolt:

— Nem fogunk kimélni semmiféle fáradtságot, hogy minél hamarabb befejezzük ezt az ügyet, hogy ezek a kérdések, amelyek annyi ideje felkavarják a közvéleményt, minél hamarabb lekerülhessenek a napirendről. Az országnak nyugalomra van szüksége és más hasznosabb kérdésekkel van elfoglalva.

Dimitriu egyébként tegnap Mária királyné vendége volt ebédre.

HA IZZAD SUDEOL

a keze, lába, hónalja

kenőcsöt használjon.

Kapható gyógyszerárban és drogériában.

állandó bizottsága Titulescu elnöklete mellett szeptember 13-án és 14-én tartotta meg két első ülését. A bizottság behatóan megvizsgálta az összes napirenden lévő kérdéseket, többek között Oroszországnak a Népszövetségbe való belépését, a keleti paktumot, a kisebbségi kérdést. Közép-Európa ügyeit és a kisantantnak Olaszországgal való kapcsolatát:

1. Oroszországnak a Népszövetségbe való belépése ügyében az állandó bizottság úgy határozott, hogy a három állam a belépés elfogadása mellett fog szavazni.

2. Ami a keleti paktumot illeti, az állandó bizottság ezt úgy tekinti, mint a határok megerősítését a béke fenntartása érdekében és azt kívánja, hogy az egyezményt minél rövidebb időn belül kössék meg.

3. A kisebbségi kérdésekkel kapcsolatban a kisantant továbbra is fenntartja eddigi jól ismert magatartását, melyet egyébként alkalmi volt számtalanszor kifejezni az előbbi évek tanácskozásai során.

4. A közép-európai kérdéseknél hangsúlyozta a kisantant bizottsága, hogy az összes dunai államok teljes szabadsága mellett foglal állást, azon lesz, hogy közeledésüket elősegítse gazdasági téren és hogy megszerveze az összes érdekelt államok együttműködését. A Népszövetség szükség esetén a legközelebbi uton segítséget nyújt a béke fenntartása érdekében.

5. A kisantant, amelynek politikája abban áll, hogy a barátságos kapcsolatokat gyakorolja, kivétel nélkül az összes államokkal, elégtétellel állapítja meg a francia-olasz közeledést, amely hivatalosan lesz arra is, hogy a kisantant és Olaszország között a minden szempontból anyira kívánt közeledést létrehozza.

— Zita exceszárné elutazott Olaszországból. Rómából jelentik: Zita exceszárné a Villa della Pianoreból, ahol a nyarat töltötte, visszautazott Belgiumba. Ottó főherceg nem látogatta meg anyját Olaszországban, de lehetséges, hogy nemskára látogatást tesz rokonainál a párizsi Bourbon-család tagjainál.

— Mesterlövökké képezik ki a kínestári tisztviselőket Amerikában. Washingtonból jelentik: Az amerikai kínestári hivatal mesterlövökké képezte ki a pénzügyi és pénzállományokkal foglalkozó állami alkalmazottakat. A kurzus látogatása kötelező. A parti őrségek vámőrei harminc napon belül kerülnek kiképzés alá, miután az államnyomda s a szövetségi pénzügyi hivatalok alkalmazottai már megfelelően kiképezettek.

— Angol repülők magyarországi útja. Bécsből jelentik: A Royal Aero Club angol egyesület sportrepülői 14 repülőgéppel az asperni repülőtérrel Budapest felé startoltak. Az angol sportrepülőgépek a magyar vidékre is el fognak látogatni, így Mezőkövesdre, Siófokra, Lillafüredre és a Hortobágyra.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 9-77.

Cenzurat

Taxa postală plătite în num. No. 224713/929.

10. Telefon: 9-77. E Havonta 110, negyven évre 600, egészévre fődre: Havonta 2, félévre 12, egészévre detések díjszabás sz KELET az erdélyi dóság egyetlen politikai Cikkeink utányomás rás megjelölésével

Három más int

A kormány az ut jól dolgozik.

A legutóbbi minis re három határozatot patikusabb, mint a m Fenntartják az os tartják a cenzurát és ket.

Igazán el lehet m mány sem az időt, se sajnálja, hogy boldo got.

Gazdaságilag nem dolgunk, de széles E ban sincs ma ko'basz az összes országok k legjobb a helyzet. A hogy a kormány dics tesz a helyzet konsz zis enyhítésére.

De minek az ost zura?

Nincs nálunk o' destruktív elemekké elegendő a törvények itelete és szükség v kedésekre.

Ami pedig a tiszt ienti, az egész kamp játék a szavakkal, nem az a tisztvisel aki fölösleges hane projekciója.

Ezt a három intéz felcserélni három má

Szeretnénk egyszer kormányt állni a pol és nincsen cenzu

Meg kellene egysz zeti parasztpárt is r sem dől össze a vilá

Egész biztos, hogy

Az új európai

Uj casus belli nagy kéjének alkonyodó eg

Ezek a remek dipl mindjog eredményezne háborus veszélyt.

Ez az újabb nehéz lene törnie az olasz diótörőjének: Jugos

Az új száv állam csalározásokkal foly társával, Olaszországg

Ez a harc mindmál most már megbukott a kisantant és Franci

Most aztán közbej Mussolininek kölesön tás Afrikában.

Kibékült tehát Fra Jugoszlávia alól k bázist.

Egylőre nagy zav hát "Az új európai fr lávia foglalja el Ols

De míg Olaszorszá gyarország mellett é érdekében kardoskod via aligha vállaltja

Könnyű volt ezt a Olaszországnak, mert zos és vitatott érték országgal.

Igy hát újra blj y bármennyire is igyek relni a diplomáciát.

A jugoszláv kérdé tosbab problémája le Akkor már sok le probléma lesz.

Például: osztrák k mágyar kérdés, stb.,

Míg aztán valahol sok kérdés, hogy ujra ezt a kipusztítást v tinenst.